

Larvik
kommune

Arealplan

Vedtatt i KST 137/21, 06.10.2021

Kommunedelplan for Stavern by 2021-2033

Planbeskrivelse

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
Forord	3
Innledning	4
Planavgrensning	14
Overordnede rammer for planarbeidet	15
Nasjonale føringer, retningslinjer og forventninger	15
Regionale planer og føringer	17
Kommunale føringer for planarbeidet	18
Planprosess og medvirkning	21
Planprosess	21
Plandokumenter	22
Planprogrammet for revisjonen	23
Utviklingen av og historien til Stavern by	24
Beskrivelse av planforslaget	35
Endringer i arealformål	35
Opprydding av hensynssoner	38
Kvalitetskontroll og opprydding av arealplanformål	40
Samordning, forenkling og forbedring av bestemmelsene	41
Tema i planforslaget	43
Sentrumssonen	43
Boligutvikling/boligbebyggelse	44
Næringsutvikling	46
Innarbeiding av ny lekeplass-strategi	47
Innarbeiding av grønnstrukturutredningen	49
Konsekvensutredning av høringsforslaget	51
Sammendrag av Risiko- og sårbarhetsanalysen	56
Referanser	67

Forord

Stavern kalles blant annet Norges smilehull, Kunstnerbyen, Herman Wildenvey og Jonas Lie's.

Stavern er et kjært sted for tusenvis av turister og for mange kunstnere. Det finnes gallerier og utstillinger «på annet hvert hjørne». Dette varemerket er det viktig å ta vare på.

For fastboende og for besøkende har Stavern kvaliteter ved sin beliggenhet, natur- og rekreasjonsområder, identitet som sommer- og ferieby, og som kunst- og kulturby. Historiske fakta, personlig engasjement, lokal mentalitet og lokal praksis er samvirkende i mange av de prosesser som former en bys identitet og image. Derfor bør disse elementene ses i sammenheng når byen skal utvikles og profileres. Lokal forståelse om byens ressurser og muligheter, særpreg og kvaliteter må markedsføres for å øke kjennskapen til stedet og de kvalitetene og konkurransefortrinnene Stavern har.

Det er viktig å videreutvikle Stavern by ut i fra de forutsetningene som ble vedtatt ved utarbeidelse av de foregående kommunedelplanene. Det aller viktigste er å få til en levende by i tråd med visjonen for Stavern som er «Stavern hele året».

Ordfører
Erik Bringedal

Innledning

Den 1. januar 2018 ble tidligere Lardal kommune og tidligere Larvik kommune slått sammen til nye Larvik kommune. Det ble bestemt at planene for de respektive kommunene skulle gjelde likestilt frem til det ble vedtatt nye planer for den nye kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt den 13. mai 2020 jf. K-sak 025/20. Det er en forutsetning at rullering av kommuneplanens arealdel og kommunedelplanene for Stavern og Larvik by skal bygge på ny arealstrategien og de 7 bærekraftmålene som er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel.

Larvik sin sentrale plassering i nytt fylke

Larvik kommune ligger sentralt i det nye fylket Vestfold-Telemark. Kommunen består av tre sentrale landskapsrom: Den grønne dalen langs Numedalslågen, den frodige skogen rundt Farrisvannet, og den brede kyststripa. I Larvik kommune bor ca. 82% av befolkningen i byer og tettsteder (SSB-2018), Larvik kommune har 2 byer og flere tettsteder. Larvik har en historisk forankring i både vikingtid, grevskapstid, industrisamfunn og sjøfart.

Larvik kommune forvalter et areal på vel 812 km² hvorav ca. 33 km² i sjø. Av landarealene er ca. 680 km² avsatt til landskap, natur og friluftsliv (LNF), der ca. 10 % utgjør jordbruksareal i drift. De resterende 132 km² er utbygd. 82% av innbyggerne bor i byer eller tettsteder, hovedsakelig konsentrert til Larvik by og Stavern by. Larvik er en stor hytte- og campingkommune med mange sommergjester.

Larviks forvaltning av arealer og kommunens regionale rolle er, sammen med vekstkraft, avgjørende for hvordan Larviksamfunnet vil utvikle seg, og hvordan Larvik by ved hjelp av InterCity kan bli tettere integrert i bybeltet i det nye fylket Vestfold og Telemark.

SSBs prognoser for Larviks demografiske utvikling peker i retning av en betydelig økning i antall eldre. Dette vil utfordre kommunens økonomiske bærekraft og utløse behov for omstilling og innovasjon i kommunale tjenester. Befolknings sammensetningen vil virke sterkt inn på hvordan boligmarkedet utvikler seg. Flere eldre kan føre til press på leilighetsutbygging og nedgang i behovet for eneboliger. Befolknings sammensetningen legger også press på dimensjonering av tjenester. Riktig antall barnehageplasser, skoleplasser og helse og omsorgstjenester er viktige elementer i vurderingene av behovene fremover. Beregnet økning i folketallet fra 4. kvartal 2018 til 2030 er på ca. 1.200 personer til en befolkning på ca. 48.300. Økning i folketallet fra 2030 til 2040 er beregnet til ca. 700 personer til 49.000 innbyggere i kommunen. Det er et mål både i samfunnsdelen og arealdelen å få til en økt befolkningsvekst i kommunen.

Kommunens viktigste mål er å gjøre kommunen attraktiv å bo i for de som allerede er i Larvik, men kommunen vil også være mest mulig attraktive for familier og personer som planlegger å skifte bosted. Larvik har 22.328 boliger fordelt på 80 % eneboliger/småhus og 20 % leiligheter. Boligmarkedsanalysen fra 2019 tyder på en overdekning av eneboliger og underdekning på leiligheter. I boligmarkedsanalysen er boligbehovet beregnet til å ligge på 200–260 boliger årlig de neste fem årene, og 160–240 boliger den etterfølgende 5-årsperioden.

I vedtatte planer er det lagt til rette for bygging av 1.795 boenheter, hvorav 380 ligger utenfor de prioriterte byene og tettstedene. I alt er 1.553 dekar avsatt til boligformål, hvorav 1.185 utenfor de prioriterte byene/tettstedene. De to store utbyggingsområdene Martineåsen og Tenvik utgjør en stor del av boligreserven. Disse områdene vil bli bygget ut over tid. I Larvik by er det foreslått avsatt ca. 750 dekar til transformasjonsområder som inkluderer boligformål.

Det er behov for bygging av sentrumsnære leiligheter i Larvik by og Stavern by slik at eneboligene kan frigjøres til nye beboere. Folkehelseprofilen 2019 viser at Larviks befolkning i mindre grad enn befolkningen i landet som helhet bor trangt; 15 mot 19 prosent. Det er relativt god dekning av boliger,

men fortsatt behov for å etablere familieboliger, boliger til midlertidig bosetting og småhus for rusavhengige/psykisk syke. Boligbehovet drives så å si utelukkende av vekst i de eldste aldersgruppene, noe som tilsier etterspørsel på mindre, sentralt beliggende boliger.

Larviks fantastiske natur og beliggenhet er udiskutabel, men det er ikke nok. En kommune uten en klar urban identitet med tilhørende velutviklede sentrumsfunksjoner vil alltid være en kommune med et uforløst potensial. Kommuneplanens arealdel og kommunedelplanene må bidra til å utvikle byen til å bli et naturlig og foretrukket valg, ikke bare for innbyggere i kommunen, men også for de som ønsker å flytte til Larvik. Økt fortetting skaper ikke bare mer attraktive sentrumsfunksjoner, men også mer arealeffektive og miljøvennlige byer. Med de økende klima- og miljøutfordringer kloden står overfor vil dette være et nødvendig, men ikke tilstrekkelig bidrag til en grønnere kommune. Derfor er det å sikre bærekraftig utvikling et overordnet mål for kommunes styring og planlegging.

Det er viktig å ikke legge til rette for spredt utvikling/utbygging da det bidrar til økt biltrafikk, økte driftskostnader for det offentlige og svekker muligheten for å gi vekstkraften retning i samfunnsbyggingen.

Larvik havns framtidige regionale posisjon vil avhenge av nasjonal avklaring av framtidig godsterminalstruktur på Østlandet, jernbanetilknytning, kapasitet i Øyakrysset og arealtilgang på Revet. I næringsaksen fra Larvik havn langs Elveveien og E18 til Rindalskrysset er tilgangen på store attraktive næringseiendommer som kan bidra til å styrke havnefunksjonen en mangelvare. I kommunen for øvrig er det begrenset tilgang på næringsareal i og nært byområdene og de prioriterte tettstedene. For mindre industri og håndverksbedrifter er lokaliseringmuligheten blitt vanskeligere fordi mindre, rimelige og sentrumsnære industritomter kjøpes opp for å utvikles til andre formål.

Konkurransen mellom kommuner og byer imellom svekker potensialet for å oppnå regionale synergier. Tilgang på kontorarealer med nærhet til Torp og tilknyttet E18 i andre kommuner konkurrerer med kontoretableringer i Larvik. Kommunen har lagt inn og fått godkjent i alt 20 000 m² til kontoretablering i tilknytning til E18. Larvik kan risikere å bli liggende «brakk» mellom vekstområdene i Grenland og rundt Tønsberg. For Larvik er det derfor viktig å legge til rette for attraktive boligområder, næringsarealer som etterspørres i markedet og en attraktiv byutvikling som trekker unge arbeidstakere til kommunen.

InterCity som høykvalitets kollektivtilbud er planlagt realisert i 2032 og knytter regionen tettere sammen. Larvik får en sentral plassering i ny region og Larvik by blir liggende midt i bybeltet som i sum har et bo- og arbeidsmarked, funksjoner og attraksjoner tilsvarende en storby. Larviks regionale rolle er endret når Vestfold og Telemark er sammenslått til et fylke, og når bybeltet fra Grenland til Holmestrand bindes tettere sammen av InterCity i 2032.

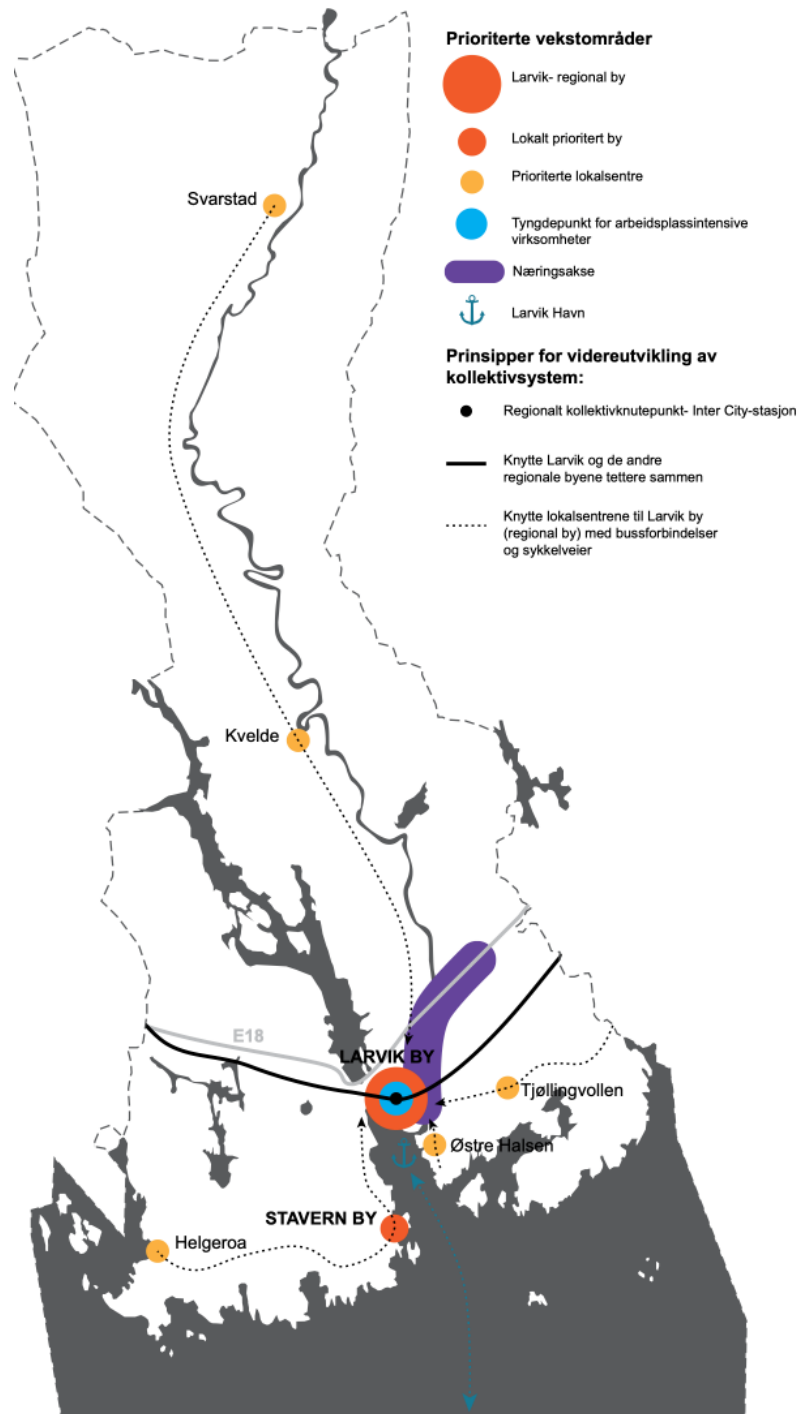
Ny arealstrategi

Den nye arealstrategien vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel skal bidra til å utvikle det vekstkraftige, ta vare på det uerstattelige og motvirke det utenkelige. Arealstrategien skal konkretiseres i kommuneplanens arealdel og andre planer som utarbeides etter plan- og bygningsloven.

Arealstrategien legger opp til å utvikle Larvik by som attraktivt og urbant tyngdepunkt i kommunen. 70 % av boligbehovet skal dekkes innenfor avgrensningen av ny kommunedelplan for Larvik by. Planen skal legge til rette for knutepunktutvikling rundt ny jernbanestasjon i Larvik sentrum og handel og kontorarbeidsplasser skal som hovedregel lokaliseres i sentrum.

Stavern by skal videreutvikles som en attraktiv destinasjon i et helårsperspektiv. 20 % av kommunens boligbehov skal dekkes innenfor kommunedelplan for Stavern by. De prioriterte tettstedene Helgeroa, Østre Halsen, Tjøllingvollen, Kvelde og Svarstad skal utvikles med nærmiljøfunksjoner. 10 % av boligbehovet i kommunen skal dekkes i de prioriterte tettstedene. Dynamiske og levende tettsteder er viktig for at Larvik skal være en attraktiv kommune å bo, leve og jobbe i. Servicetilbud, arbeidsplasser og næringsliv skal støttes, og det skal stimuleres til nyetableringer i de prioriterte tettstedene.

Det etableres en næringsakse fra Larvik havn til Ringdalskrysset for å legge til rette for et bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv.

Figur 1: Arealstrategi for hele Larvik kommune

Konkretisering av arealstrategien med de to byene, de prioriterte lokalsentrene/tettstedene og næringsaksen mellom Larvik havn og Ringdalskogen ved E18.

FNs bærekraftsmål

Larvik har vedtatt at FNs 17 bærekraftsmål skal legges til grunn for kommunens planlegging. I kommuneplanens samfunnsdel har man valgt ut 7 av bærekraftsmålene som vi skal ha hovedfokus på de kommende årene.

Bærekraftig utvikling omfatter tre dimensjoner. Figuren nedenfor illustrerer hvordan disse henger sammen. Larvik kommune har prioritert bærekraftsmål i alle de tre dimensjonene. Nederste nivå danner et ytre rammeverk som representerer planetens tålegrenser. Prioritert mål i Larvik: Stoppe klimaendringene. Nivået i midten illustrerer menneskerettigheter og grunnleggende sosiale behov. Prioriterte mål i Larvik: God helse, God utdanning og Bærekraftige byer og samfunn. Det øverste nivået kan ikke eksistere uten de to andre dimensjonene, men er samtidig en betingelse for vekst. Prioritert mål i Larvik: Anstendig arbeid og økonomisk vekst. Mål 17: Samarbeid for å nå målene gjennomsyner de tre dimensjonene, og er en forutsetning for bærekraftig utvikling. Dette er også et prioritert mål i Larvik.

Figur 2: Oversikt over FNs bærekraftsmål med de 7 målene Larvik kommune har prioritert

Larvik skal være et bærekraftig samfunn med fokus på sosial, økonomisk og miljømessig utvikling i samsvar med FNs bærekraftsmål. Arealplanleggingen skal bidra til å nå bærekraftsmålene gjennom en bevisst og samfunnseffektiv arealbruk.

Bærekraftsmål 17: Samarbeid for å nå målene

I forbindelse med kommunesammenslåingen, ble det opprettet et nærdemokratiutvalg med mål om å styrke lokaldemokratiet og fokus på åpenhet, innsyn, samarbeid, kommunikasjon og samhandling.

Det er lagt særlig vekt på å styrke dialog med ungdom. Det er pr. i dag opprettet et ungdomsråd, i tillegg til at barn og unge har en rett til å medvirke i planprosessene etter plan- og bygningsloven. Kommunen skal bidra til å stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og

private og i det sivile samfunn. Som organisasjon har Larvik kommune mange arenaer og aktører som kan bidra til bærekraftig utvikling.

I forbindelse med ny administrativ organisering er det etablert følgende nettverk på tvers av tjenesteområder, for eksempel folkehelsenettverk, bolignettverket, integreringsnettverket og miljønettverket. Både horisontalt og vertikalt samarbeid må til; på tvers av tjenesteområder, virksomheter og avdelinger, mellom de ulike ledernivåene og mellom politisk og administrativt nivå.

Det skal skapes møteplasser der samskaping og medborgerskap settes på agendaen. Kommune, næringsliv, frivillige og innbyggere må møtes for å utvikle felles strategier som kan mobilisere til å trekke i samme retning. Det må etableres dialogarenaer mellom kommunen som organisasjon, næringsliv, utdanningsaktører og frivillig sektor med fokus på samskaping, kunnskaps- og informasjonsdeling. Det må brukes ulike metoder og møteplasser for å sikre at flest mulig kan ta del i samarbeid og samskaping.

Bærekraftsmål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Det har vært god vekst i antall arbeidsplasser i Larvik innen privat sektor de siste årene. Antall arbeidsplasser i offentlig sektor er redusert (statlig og kommunalt). Det er stor overvekt av små og mellomstore virksomheter, og få store fyrårns/hjørnesteinsbedrifter. Status Larviks bransjestruktur består av en stor andel (over landssnittet); handel, industri, bygg og anlegg og transport. Larvik ligger under landssnittet innen områder som informasjon og kommunikasjon, forretningsmessig, teknisk og privat tjenesteyting, reiseliv, finansiering og undervisning. Larviks næringsliv ligger under landssnitt på ansatte med høyere utdanning. Det medfører samtidig færre arbeidsplasser for disse, og kommer til uttrykk gjennom et litt lavere gjennomsnittlig utdanningsnivå i befolkningen. Verdiskapingen i næringslivet er lavere enn andre bykommuner i Vestfold. Larvik har en lav inn- og utpendling sett i forhold til nabokommunene og er således mindre integrert i det regionale arbeidsmarkedet. Larvik har lav arbeidsledighet.

Næringsarealreserven er anslått til 730 daa ferdig regulert og ytterligere ca. 1200 daa som er avsatt i arealdelen, men som er uregulert. Det anslås at store deler av arealene som ikke er regulert, er vanskelige å realisere, blant annet pga. topografi, beliggenhet og at flere av arealene ikke er sammenhengende. I overkant av 80 % av næringsarealreserven er lokalisert i området fra Ringdalskogen/Amundrød til Danebo og er i all hovedsak avsatt til industri og lager. Det bør vurderes om det bør etableres næringsarealer på andre steder som svarer bedre på behovet og er mer attraktive for næringslivet.

Betydelig omfang av naturressurser (bl.a. jord, skog, drikkevann, mineraler) kan gi økt foredling og verdiskaping. Kulturarven, rekreasjonsmuligheter og steder med sterk identitet gir muligheter for økt turisme. Larvik Havn som regional funksjon er en viktig faktor for næringsetableringer, men også en utfordring i forhold til støy til omkringliggende bebyggelse.

Arealplanleggingen skal legge til rette for økt verdiskaping og innovasjon basert på regionale og lokale ressurser. Reiselivet har stor innvirkning på flere lokalsamfunn, og fokus på bærekraftig utvikling vil være i interesse både for kommunen og næringslivet. I tillegg til å bli mer attraktiv for turister kan bærekraftig reisemål bidra til å styrke lokalsamfunnenes attraktivitet for tilflytting og livskvalitet for innbyggerne. Arealplanleggingen skal sikre god infrastruktur og egnede arealer for etablering og utvikling av næringsvirksomhet. Planleggingen skal sikre at det er et variert tilbud av byggeklare og attraktive næringsarealer som møter næringslivets behov.

Planleggingen skal legge til rette for etablering av kunnskapsbaserte virksomheter og virksomheter som bidrar med direkte verdiskaping. Larviks beliggenhet som geografisk midtpunkt i det nye fylket Vestfold og Telemark og nær Torp flyplass og inntil E18 som hovedferdselsåre skal utnyttes bedre. Ny infrastruktur som Inter City vil stimulere til byfornyelse, investeringer og næringsutvikling. En ny region, med bedret infrastruktur både nordover og sørover, vil bidra til både å styrke mulighetene for Larviks næringsliv, og å øke Larviks attraktivitet og evne til å tiltrekke seg nye virksomheter.

Bærekraftsmål 3: God helse og livskvalitet

Helse handler om mer enn fravær av sykdom og forventet levealder, og er i stor grad knyttet til trivsel, trygghet og energi til å håndtere hverdagens utfordringer. De aller fleste innbyggere i Larvik oppgir å trives i kommunen. Forventet levealder i Larvik ligger omtrent på landsnivå og litt høyere enn Vestfold (tidligere Vestfold fylke).

Befolkningens helse og livskvalitet, og en rettferdig fordeling av denne, er avgjørende for et bærekraftig samfunn. Ulikheter i levekår gir ulikheter i helse. Disse ulikhetene gjelder både dødelighet, sykkelighet og selvpålevd helse, enten vi ser på fysiske eller psykiske lidelser. Ulikhetene følger en gradient gjennom hele befolkningen: Desto høyere sosioøkonomisk status, desto bedre helse. Alle FN's 17 bærekraftsmål er relevante i folkehelsesammenheng. God helse og livskvalitet i befolkningen er også avgjørende for å oppnå andre samfunns mål som «innsatsfaktor» for å opprettholde høy sysselsetting og et bærekraftig velferdssamfunn.

Folkehelse skapes i samspill med og mellom alle samfunnsaktører; offentlige, private og frivillige. Folkehelsearbeid er samfunnsutvikling. Bedre folkehelse må være en dimensjon i alle sektorer i kommunen. Å styrke folkehelsen i kommunen handler om å rette innsatsen der virkningen kan ha størst effekt og gevinst. Forebyggende arbeid må sees i et lengre tidsperspektiv. Alle sektorer i kommunen er ansvarlig for å yte sin del av folkehelsearbeidet innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Videre satsing og utvikling av eksisterende Folkehelsenettverk er viktig i denne forbindelsen.

Økende sosial ulikhet, polarisering og utenforskap, sosial og fysisk inaktivitet og økende andel unge med psykiske symptomer og lidelser er generelle trender som også berører Larvik kommune. Unge opplever lokalmiljøet lite attraktivt. Økende grad av overvekt og fedme med påfølgende risiko for sykdom. Kommunens aktivitet og planer må bidra til at universelle tiltak og universell utforming blir en naturlig del av alle planer og prosjekter. Ved å videreutvikle innbyggermedvirkning, involvering og samskaping frigjøres engasjement og ressurser i befolkningen.

Arealplanlegging skal bidra til å forebygge forurensning og belastninger som virker negativt inn på befolkningens helse og trivsel. Støy kan oppfattes som forurensning, og forstyrrelse av nattesøvn regnes blant de mer alvorlige virkningene. Støy kan lede til stress som påvirker atferd, trivsel og kommunikasjon.

Arealplanleggingen skal sørge for tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom. For å sikre tilgang for alle skal universell utforming legges til grunn for utforming av bygninger og utearealer. Arealplanleggingen skal sikre natur- og rekreasjonsområder som grunnlag for innbyggernes helse og livskvalitet. Grøntområdene skal sikres som sosiale møteplasser mellom generasjoner og mellom ulike innbyggergrupper. Det er et mål å sikre fleksible, åpne og attraktive idrettsanlegg slik at alle kan få mulighet til å utøve fysisk aktivitet uavhengig av sosial bakgrunn og status.

Bærekraftsmål 4: God utdanning

Arealplanleggingen skal bidra til å sikre at alle barn og unge har et trygt og godt oppvekstmiljø med barnehager og skoler som fremmer trivsel og læring.

Bærekraftsmål 11: Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Arealplanleggingen skal sikre trygge boliger og tilgang til grunnleggende tjenester til overkommelig pris. Boligen er ramme for sosialt liv og gir tilhørighet til nærmiljø og lokalsamfunn. Dette har stor betydning for barn og unges oppvekst både her og nå, og for å hindre arv av dårlige levekår. Larvik er det et mål at alle skal ha mulighet til å bo godt og trygt.

Med store infrastrukturprosjekter som ny E18 knyttes Vestfold og Grenland sammen som et felles bo- og arbeidsmarked. Planlagt jernbaneutbygging vil bidra til å styrke forbindelser mellom byområdene.

Transportsystemet skal sikre trygg ferdsel for gående og syklende med sammenhengende turveier og sykkelstier. Gjennom Bypakke Larvik skal kommunen jobbe sammen med fylkeskommunen og staten med å utvikle et framtidrettet transportsystem med en høy andel gange-, sykkel- og kollektivreiser som legger til rette for et attraktivt bysentrum. Med framtidrettet menes effektivt, robust og miljøvennlig. Kommunen vil legge smartby-tenkning til grunnlag for arbeidsplasser, miljøgevinst og kommunale tjenester. Planleggingen skal bidra til å skape attraktive byer og tettsteder gjennom å gi tilgang til grunnleggende forutsetninger som bolig, inkluderende møteplasser, trygg transport og gode grøntområder. Arealplanlegging som ivaretar bærekraftig utvikling, samfunnssikkerhet og beredskap, barn og unges interesser og en bærekraftig bosettingsplanlegging. Larvik by som kommunens hjerte og naturlige samlingspunkt for befolkningen i hele kommunen skal tydeliggjøres. By- og tettstedsutvikling skal brukes som virkemiddel for å styrke arbeidet med integrering, folkehelse og bærekraftig utvikling. Det er under etablering en helhetlig strategi for en framtidrettet og attraktiv by- og tettstedsutvikling som kan gi ønsket vekstkraft, og som styrker byene som utviklingsområde og arena for innbyggere i alle aldersgrupper. Planleggingen skal bidra til å bevare eksisterende kulturlandskap, kulturmiljøer og kulturminner.

Bærekraftsmål 13: Stoppe klimaendringene

Tilstrekkelig reduksjon i klimagassutslippene krever et skifte og større strukturelle endringer som har en vesentlig politisk kostnad fordi de er upopulære i befolkningen. Vurderingene av samfunnets sårbarhet med dagens klima bygger vitenskapelige analyser og generasjoners historiske erfaringer om hvordan været kan variere i vår del av landet. Dette er ikke lenger tilstrekkelig: Erfaringer må vurderes i lys av ny kunnskap om klimaendringer og vurderingene må baseres på faglige råd med betydelige usikkerhetsmarginer mht. framtidens klima.

Endringer i klimaet påvirker kritisk infrastruktur, næringsliv, natur- og kulturmiljø og befolkningens helse. Det gir nye utfordringer for arealplanleggingen, og et nytt risiko- og sårbarhetsbilde. Det skal brukes oppdatert kunnskap om forventede klimaendringer og konsekvenser av disse i planleggingen. Lokal kunnskap vil utfylle nasjonale og regionale data. Natur som våtmarker, myrer, elvebredder og skog kan dempe effektene av klimaendringer, og de er viktig å ivareta i arealplanleggingen.

Tap av biologisk mangfold er en av de største miljøutfordringene verden står overfor i dag. Gjennom FN-konvensjonen om biologisk mangfold er Norge internasjonalt forpliktet til å arbeide for å stanse tapet av biologisk mangfold. Nedbygging, oppstyking og gjengroing av naturområder er i dag den viktigste grunnen til at mange arter og naturtyper står i fare for å forsvinne i Norge. Det er registrert en rekke forekomster av truede arter i Larvik. Klimaendringer forventes å bli en økende trussel mot naturmangfoldet i årene som kommer.

Kommunens klima og energiplan danner et fundament, men det er gjennom plan- og bygningslovens bestemmelser at kommunal sektor kan utøve et helhetlig og langsiktig planansvar, først og fremst gjennom kommuneplaner. Kommunen kan være pådriver overfor næringsliv, organisasjoner og befolkning, og skal sørge for tilrettelegging gjennom god forvaltning av rammevilkår, infrastruktur, arealer og naturressurser. Omdisponering av skog og myr til andre formål bidrar til klimagassutslipp og negative konsekvenser for naturmangfold og økosystemtjenester. Omdisponering av jordbruksarealer kan øke presset på nydyrking av karbonrike arealer som skog og myr. Effektiv arealbruk og god

samordning med transportsystem er viktig for å møte overgangen til lavutslippssamfunnet. Det skal legges vekt på fortetting, transformasjon og gjenbruk av eksisterende bygningsmasse.

Kommunen er en stor virksomhet med mange ansatte og brukere. Miljøvennlig drift av virksomhetene vil påvirke energibruk og utslipp fra bygningsmasse, fra transport og gjennom innkjøp. Kommunens egne byggeprosjekter kan gi utslippsreduksjoner fra egen bygningsmasse, samt lærings- og signaleffekt overfor brukere og leverandører ved å ta i bruk ny teknologi og nye standarder.

Gjennom strategiske anskaffelser er kommunal sektor tildelt et helhetlig og langsiktig planansvar, først og fremst gjennom regionale planer og kommuneplaner. Beslutninger om lokalisering av næring, bolig og infrastruktur vil påvirke nivå og totalt utslipp fra transport og stasjonær energibruk. Som forvaltningsorgan skal kommunen følge opp gjennomføring av ulike type lovverk: gjennom oppfølging av forskrifter innen avfall og bygg, og forvalte støtteordninger innen landbruk og annen type næringsvirksomhet. Kommunen skal være pådriver overfor næringsliv, organisasjoner og befolkning. Ta initiativ til å etablere nettverk og koordinere prosjekter som krever samarbeid mellom næringsliv og politiske aktører.

Kommunen skal også mobilisere befolkning og næringsliv til å justere sin atferd i mer klimavennlig retning, og være pådriver for å etablere verdikjeder for utnyttelse og produksjon av fornybare ressurser. For å nå FNs klimamål må klimaarbeidet sees som del av alle fagområder. Kommunens viktigste oppgave er å ta i bruk eksisterende og søke ny kunnskap for å endre holdninger og praksis, både i organisasjonen og i samfunnet som helhet.

Bærekraftsmål 14: Livet under vann

Tap av biologisk mangfold er en av de største miljøutfordringene vi står overfor i dag. Nedbygging, oppstykkning og gjengroing av naturområder er den viktigste grunnen til at mange arter og naturtyper står i fare for å forsvinne i Norge. Klimaendringer forventes å bli en økende trussel mot naturmangfoldet i årene som kommer. Det er registrert en rekke forekomster av truede arter både på land og i vann i Larvik som det er viktig å ivareta i arealplanleggingen.

Gjennom kommunens deltakelse i hele 4 vannområder, må kommunen gjennom arealplanleggingen bidra til å styrke sunne og gode livsbetingelser for naturlige og ønskede arter i havet. Arealbruken skal bidra til at vannforekomstene har god økologisk og kjemisk tilstand. Sårbare arter, utvalgte naturtyper og kulturminner skal ivaretas. Liv i havet skal forvaltes som grunnlag for næringsutvikling og arbeidsplasser basert på høsting og turisme.

Bærekraftsmål 2: og 12: Utrydde sult og Ansvarlig forbruk og produksjon

Signaler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD) er klar: Jordvern er avgjørende for å nå FNs bærekraftsmål. Å ta i bruk dyrka eller dyrkbar mark er ikke bærekraftig jf. FNs bærekraftsmål 2 og 12. Det har vært stor fokus på å ikke ta i bruk dyrka og/ dyrkbar mark i denne rulleringen ved at det ble fastsatt kriterier for ikke å ta i bruk dyrka og/eller dyrkbar mark til nye utbyggingsområder.

Visjon for planarbeidet

Hensikten og intensjonen med Kommunedelplan for Stavern by er på den ene siden å være en overordnet måte å oppdatere og supplere det plangrunnlaget som gir faglige og juridiske rammer for kommunens plan- og byggesaksbehandling, og på den andre siden å være et verktøy for byutviklingen i Stavern. Kommunestyret har vedtatt følgende visjon for Stavern: «Stavern hele året».

Mål og retningsvalg for planarbeidet

I tillegg til visjonen vedtok Kommunestyret i første kommunedelplan i 2006 følgende mål og føringer som videreføres:

- A. Fredriksvern Verft skal bidra til videreutvikling av byen. Området er avsatt til offentlig og privat tjenesteyting og det skal søkes lagt til rette for allmennyttig formål i kombinasjon med bevaring av kulturminner og gir mulighet for utvikling av området.
- B. Stavern skal ta vare på og profilere seg gjennom sin kulturarv. De viktige kulturminner, gaterom, bygningsstrukturer og bebyggelse bevares og stimuleres utviklet i en positiv retning.
- C. Det skal brukes fornybare energikilder i alle større utviklingsprosjekter. Dette avklares gjennom konkrete prosjekter.
- D. Naturkvaliteter og topografisk særpreget skal sikres og fremheves. Viktige grønne areal tilrettelegges som friområder og sikres med hensyn til naturkvaliteter på land og i sjø.
- E. Friluft- og friområder skal sikres og gjøres tilgjengelige. Dette ivaretas som LNF formål eller grønstrukturformål.
- F. Barn og unge skal oppleve både trygghet og utfordringer i byen.
- G. Rammevilkårene for kultur- og idrett skal sikres. Områder tilrettelegges som offentlige arealer i kombinasjon med bevaring og landskapskvaliteter.
- H. Kvalitet skal fremmes i stedstilpasset ny arkitektur og lokal byggeskikk. Krav til stedstilpasset estetikk og arkitektur samt veiledere.
- I. Sjøfronten skal utvikles med fokus på estetikk og allmenn tilgjengelighet. Nye friområder må tilpasses universell utforming. Arkitektkonkurranse for sjøfronten i byen, havna.
- J. Stavern skal ha Norges mest attraktive småbåthavn. Havnerelatert næringsliv. Arkitektkonkurranse for sjøfronten i byen, havna.
- K. Det skal legges til rette for et levende by- og handelssentrum. Fokus på et konsentrert handelssentrum, kunst og kulturtilbud. Utforming av Stavern Torg.
- L. Utvikle trafikkløsninger for et godt bymiljø med fokus på myke trafikanter. Utbygging/ forbedring av gang- og sykkelveinettet – økt trafiksikkerhet.
- M. Sykkelbyen Stavern skal bidra til å bedre folkehelse, natur og nærmiljø. Utbygging/forbedring av gang- og sykkelveinettet. Legge til rette for myke trafikanter.
- N. Det skal stimuleres til arbeidsplasser innen samfunnsikkerhet og beredskap, miljø, kultur og helse. Utviklingsmulighetene ligger hovedsakelig i områdene Agnes og Fredriksvern Verft.
- O. Det skal legges til rette for et helårs reiselivstilbud. Fokus på tema som kunst, kultur, kystkultur, handel, rekreasjon og helse.
- P. Det skal legges til rette for en aldersmessig representativ befolkningssammensetning. Analysere situasjonen og ha fokus på barn og unges fritidsaktiviteter. Tilrettelegge for ungboprosjekter.
- Q. Det skal sikres arealer og legges til rette for utvidelser og utvikling av offentlige tjenester og institusjoner i planområdet. Fredriksvern Verft, som forvaltes av Staten ved Forsvarsbygg, har siden 2002 arbeidet målrettet for å legge til rette for kultur, næring og opplevelser. Når det gjelder næring har de hatt fokus på samfunns-sikkerhet og beredskap. Justissektoren (JKØ, Politihøgskolen, UP, DSB m.fl.) er Forsvarsbygg sin største leietaker og bidrar ved sin virksomhet konkret til kommunens videre ambisjon for Blålysregionen. Etablisementet Fredriksvern verft utgjør hovedtyngden av offentlige tjenester og institusjoner i planområdet der muligheten for ytterligere utvikling og utvidelser har størst potensial.

Planavgrensning

Avgrensningen av kommunedelplanen er gjort snevrere, for å få økt fokus på en mer kompakt byutvikling.

Figur 3: Ny avgrensning av kommunedelplan for Stavern by

Etter endring av avgrensningen av kommunedelplan for Stavern by ligger nå områdene Holmejordet og Brunlafeltet i kommuneplanens arealdel.

Overordnede rammer for planarbeidet

Nedenfor er det beskrevet hvilke lover, nasjonale føringer og regionale planer og kommunale planer som legger føringer for dette planarbeidet.

Nasjonale føringer, retningslinjer og forventninger

Lov om planlegging og byggesaksbehandling (LOV 2008-06-27 nr. 71)

Rullering av kommuneplanens arealdel skal følge prosessreglene i pbl kapittel 11 om kommuneplan. Planprogram, planbeskrivelse, konsekvensutredninger og Ros-analysen skal utarbeides i tråd med pbl §§ 4-1, 4-2 og 4-3, mens plankart og planbestemmelsene skal utarbeides i tråd med pbl §§ 11-7, 11-8, 11-9, 11-10 og 11-11. Planforslaget må i tillegg være i tråd med de forskrifter som er utarbeidet til plan- og bygningsloven. Eksempler på slike forskrifter er «forskrift om konsekvensutredning» og «forskrift om kart, stedfestet informasjon, arealformål og digitalt planregister».

Folkehelseloven» Lov om folkehelsearbeid, Folkehelseloven (LOV-2011-06-24-29)

Planen legger til rette for et utbyggingsmønster som fremmer folkehelse. Temaet omtales i konsekvensutredningen.

Naturmangfoldloven (LOV 2009-06-19 nr. 100)

Nye utbyggingsområder skal vurderes i forhold til naturmangfoldlovens §§ 7, 8-12. Hensynet til loven skal beskrives når planen legges ut på høring og ved endelig godkjenning.

«Vannressursloven» (Lov om vassdrag og grunnvann (LOV-2000-11-24 nr. 82)

Planen skal ikke på noen måte føre til forurensning av vassdrag og grunnvann. Vurdering av dette tema vil bli foretatt i konsekvensutredningen og ROS-analysen. I tillegg til loven legger også Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag, Forvaltningsplan for vannregion Vest-Viken, og andre forskrifter om vannforvaltning, vannforsyning og drikkevann har strenge restriksjoner på hva som kan tillates i nedslagsfeltet for Farris, reservedrikkevannskilden Halle vannet og for Farriskilden.

«Kulturminneloven» (Lov om Kulturminner av 9.juni 1978 nr.50 § 9)

Temaet kulturminner og kulturmiljø blir belyst i konsekvensutredningen.

Lov om vern mot forurensninger og om avfall (LOV-1981-03-13 nr. 6)

Nye utbyggingsområder skal ikke føre til økt forurensning.

Statlige planretningslinjer for samordnet areal- og transportplanlegging, klg. res av 26.09.2014

Arealbruk skal konsentreres til eksisterende byer og tettsteder, da det vil fremme samfunns-økonomisk effektiv ressursutnyttelse, miljøvennlige transportløsninger, trygge lokalsamfunn og bomiljø, bedre trafiksikkerhet og effektiv trafikkavvikling. Dette vil igjen føre til redusert klimagassutslipp.

Statlig planretningslinje for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen (SPR)

I plan- og bygningsloven av 27. juni 2008 videreføres byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjø og vassdrag. Forbudet gjelder så langt ikke annen byggegrense er fastsatt i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan jf. §§ 11-9 nr. 5 og 12-7 nr. 2. Det er foreslått byggegrenser langs sjø og vassdrag.

Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene, kgl. res av 04.09.2009

Prinsippene i Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging og TEK 10 er vurdert i forhold til behov for å revidere bestemmelsene om energi.

Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen, vedtatt 20.09.1995

Den rikspolitiske retningslinjen for barn og planlegging skal sikre barn og unge tilstrekkelige og gode lekearealer. Arealer som barn og unge brukes må erstattes dersom de blir omgjort til utbyggingsformål.

Retningslinjer for planlegging og utbygging i fareområder langs vassdrag

Nye utbyggingsområder skal ikke lokaliseres til fareområder. Disse vurderingene vil komme fram i konsekvensutredningene og i risiko- og sårbarhetsanalysen, jf. plan- og bygningslovens § 4-3.

Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging T-1442

Nye utbyggingsområder skal ikke lokaliseres i områder med støyverdier over det som er anbefalt i T-1442. Vurdering av tema støy vil skje både i konsekvensutredningen og i Risiko- og sårbarhetsanalysen.

Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging, T-1520

Områder med luftforurensning skal kartlegges og inndeles i rød og gul sone. Rød sone angir et område som på grunn av høye luftforurensningsnivåer er lite egnet til bebyggelse med bruksformål som helseinstitusjoner, barnehager, skoler, boliger, lekeplasser og utendørs idrettsanlegg, samt grønstruktur. Ved etablering av bebyggelse som er følsomt for luftforurensning i gul sone, bør luftforurensning og lokalklima inngå som et tema i planprogrammet og i konsekvensutredningen av reguleringsplan arbeidet. Dersom det ikke er krav om planprogram bør temaet løftes inn i oppstartsmøte for reguleringsplan arbeidet.

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

For å fremme en bærekraftig utvikling skal regjeringen hvert fjerde år utarbeide nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Dette går fram av plan- og bygningsloven § 6-1. De nasjonale forventningene skal legges til grunn og være retningsgivende for kommunestyrenes arbeid med regionale og kommunale planstrategier og planer.

Fylkesmannen formidler statlige etaters krav og prioriteringssignaler til kommunene gjennom et forventningsbrev som publiseres en gang hvert år.

Regionale planer og føringer

Regionale planer gir rammer for utvikling og forvaltning i Vestfold og skal legges til grunn for kommunale planer. Følgende regionale føringer har betydning for planarbeidet:

Regional plan for bærekraftig arealpolitikk (RPBA), vedtatt 26.09.2019

RPBA setter fokus på at framtidig utvikling av Vestfoldbyene skal skje i et bærekraftig perspektiv. Planen fokuserer på utvikling av boliger og næringsområder. Planen omfatter langsiktig utviklingsgrenser for by- og tettstedsområder og omlandet, regionale næringsområder og avklaringsområder, kulturmiljøer som har nasjonal og vesentlig regional verdi, dyrka mark og utmark klassifisert i klassene A, B og C i tillegg til dyrkbar mark, kollektivsystemet i fylket, regional grønnstruktur, viltkorridorer og tur- og friluftsruter, og områder med farepotensiale for skred, flom og stormflo.

Utvikling av nye boligområder skal stå i forhold til kommunens behov. Derfor er det viktig å ta en gjennomgang av boligbehovet, rydde opp i boligreserven, for så å kunne legge inn mer realistiske boligområder.

En annen viktig føring i planen er at offentlige arbeidsplasser og publikumsrettede funksjoner som hovedregel skal lokaliseres sentralt i byer og tettsteder. Det forventes at utvikling i sentrum av de største byene prioriteres i kommunens planlegging. Fortetting skal prioriteres der hvor effekten er størst, det vil si nærmest sentrum, ved kollektivknutepunkt, på grå arealer og i transformasjonsområder. Ved utbygging på nye arealer skal arealeffektiviteten i utgangspunktet være høy. Hensynet til kvalitet skal ivaretas ved planlegging og gjennomføring av utbyggingstiltak. Prinsippene og retningslinjene i RPBA skal være førende for kommunens planlegging.

Regional plan for kystsonen i Vestfold, vedtatt 06.11.14

Planen gir føringer for utbygging i kystsonen, samt veiledning for fastsetting av byggegrense mot sjø. Vestfoldkystens natur-, kultur-, nærings- og rekreasjonsverdier skal utvikles til beste for befolkningen i Vestfold og tilreisende. Utviklingen av Vestfold som det gode bosted, identitetskaping og opplevelse skal være vesentlig i utviklingen av kystsonen. Målet i den regionale planen er at det ikke skal tilrettelegges for ny fritidsbebyggelse i kystsonen, med unntak av en forsiktig fortetting. De gjenværende arealene skal forvaltes med varsomhet, slik at kommende generasjoner kan ha glede og nytte av dem.

Regional plan for vannforvaltning i vannregion Vest-Viken 2016-2021, vedtatt 02.11.2015

Planen består av en planbeskrivelse, handlingsprogram for vannregion Vest-Viken 2016 og regionalt tiltaksprogram. Miljømålet for elver, innsjøer og kystvann er minst «god økologisk og kjemisk tilstand». For grunnvann gjelder minst «god kjemisk og kvantitativ tilstand». Miljømålet skal som hovedregel nås innen 2021. Hvis det i eller i medhold av annet regelverk er fastsatt strengere krav, utslippsgrenser, utfasingsmål, mål for beskyttelse eller lignende, enn det som følger av vannforskriften, skal den strengeste bestemmelsen legges til grunn for miljømålet for vannforekomsten. Det kan også settes strengere miljømål på grunn av viktige brukerinteresser, nasjonale miljøverdier eller regionale prioriteringer. Den regionale planen er under revisjon.

Kommunale føringer for planarbeidet

Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032, vedtatt 13. 05.2020 jf. K-sak 025/20

Hovedmålet i samfunnsdelen er at Larvik skal være et bærekraftig samfunn med fokus på sosial, økonomisk og miljømessig utvikling i samsvar med FNs bærekraftsmål. En vesentlig endring av holdninger og tiltak må til for å oppnå god livskvalitet, verdiskaping og bedring av miljø og klima i samtid og framtid. Samfunnsdelen er basert på FNs bærekraftsmål. Larvik kommune har valgt å ha hovedfokus fremover på følgende 7 bærekraftsmål: Nr. 17 Samarbeid for å nå målene, nr. 8 Anstendig arbeid og økonomisk vekst, nr. 3 God helse, nr. 4 God utdanning, nr. 11 Bærekraftige byer og samfunn, nr. 13 Stoppe klimaendringene og nr. 14 Livet under vann.

Arealstrategien i samfunnsdelen skal sikre at arealbruken i kommunen bidrar til å utvikle det vekstkraftige, ta vare på det uerstattelige og motvirke det utenkelige.

Boligplan 2015-2020, vedtatt 25.03.2015, jf. K-sak 038/15

Hovedmålsettingene i boligplanen er at det skal finnes boliger for alle i gode bomiljøer, innbyggerne skal ha en trygg etablering i eiet eller leiet bolig, boforhold skal fremme velferd og deltakelse og at Larvik kommune bruker plan- og bygningslovens handlingsrom for å utvikle riktig variasjon i boligmassen.

Larvik skal ha stor tilflytting fordi det tilbys et mangfold av arbeidsplasser, god kollektivdekning, gode utdanningsmuligheter og et variert botilbud. Larvik kommune skal være kjent for sin kunnskap om innovasjon, endring og omstillingsarbeid basert på toleranse, teknologi og talent, og sitt arbeid med næringsklynger. Det skal være et utstrakt samarbeid mellom Larvik og forsknings- og utdanningsinstitusjonene i Telemark, Buskerud og Vestfold. Tverrfaglig og kontinuerlig arbeid med kvalitet i oppvekstmiljøet skal gi Larvik landets beste læringsmiljø og bidrar til økt tilflytting til Larvik. Et progressivt boligsosialt arbeid i Larvik skal gi grunnlag for ytterligere vekst og verdiskaping gjennom generell høy takt i boligbyggingen. Innbyggere, lag, foreninger og nærmiljø er inkludert i arbeidet.

Næringsplan 2015-2020, vedtatt 25.03.2015, jf. K-sak 037/15

Målet i næringsplanen er at Larvik har et bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv som sikrer vekst og utvikling, ivaretar miljøet og menneskene. Delmålene i planen er en arbeidsplassvekst på 200 nye arbeidsplasser årlig, veksten i andel kompetansekrevende arbeidsplasser skal være høyere enn landsgjennomsnittet, og at veksten i antall nyetableringer skal være høyere enn landsgjennomsnittet.

Næringsplanen fastlegger tre strategier for arbeidet med næringsutvikling i kommunen: godt vertskap, effektiv forvaltning og aktiv utviklingspartner. Strategiene skal sikre god dialog og forståelse, forutsigbare rammevilkår og effektive prosesser, og aktiv samhandling mellom kommune og næringsliv. Strategiene skal støtte opp under de viktigste og mest relevante bærekraftmålene for Larvik.

Kommunen skal tilrettelegge for attraktive arealer og infrastruktur ved å utarbeide en næringsarealstrategi (omtales under kapitlet om næringsutvikling) som sikrer byggeklare og attraktive arealer som svarer til næringslivets behov, sikrer forutsigbarhet, utvidelsesmuligheter og er tilpasset fremtidig bransjeglidning, har en tydelig struktur og profil på næringsområder, som gir grunnlag for klyngedynamikk for kontor, handel, lager og logistikk og industri, legger grunnlag for et attraktivt og levekraftig sentrum ved at det avsettes større arealer til kontorer tilknyttet sentrum og ny jernbanestasjon og legger til rette for bærekraftige løsninger og god tilgjengelighet til Larvik Havn.

Kommuneplanutvalget har vedtatt en næringsarealstrategi, som gir føringer for planarbeidet. Næringsarealstrategien angir 4 strategiske områder

1. Øke attraktiviteten på eksisterende næringsareal
2. Sikre tilgang på nytt næringsareal som fremstår som bærekraftig attraktivt for næringslivet
3. Utvikle et attraktivt og konkurransedyktig tilbud til handel, logistikk og kunnskapskrevende næringer
4. Bidra til levende og bærekraftige lokalsentre

Kommunedelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2013-2020, jf. K-sak 132/15

Planen omfatter organisert og uorganisert aktivitet. Hovedtemaene i planen er idrettsanlegg og aktivitet, natur- og friluftsområder og barnehage og skole som nærmiljøanlegg og aktivitetsområde i skoletid og på fritid. Visjonen i planen er: *I Larvik skal alle ha anledning til å drive allsidig fysisk aktivitet, og få opplevelser på et mangfold av arenaer.*

Mål for idrettsanlegg og aktivitet er å sikre at aktivitet og anlegg er tilpasset de ulike grupperes behov og ønsker, særlig de som i dag driver lite idrett og friluftsliv, styrke aktiviteter, informasjon og samarbeid med sentrale aktører om en fysisk aktiv befolkning og sikre økonomiske rammevilkår for idretts- og friluftsansjoner. Mål for natur- og friluftslivsområder er å ivareta allmennhetens rett til fri ferdsel. Mål for barnehage og skole som nærmiljøanlegg og aktivitetsområde i skoletid og på fritid er å sikre at barnehager og skoler har tilrettelagte og oppgraderte uteområder for fysisk aktivitet og å tilrettelegge for fysisk aktivitet for barnehage- og skolebarn.

Kommunedelplan for sykkeltrafikk i Larvik og Stavern, vedtatt 19.10.2011

Formål med planen er å sikre arealer til fremtidig utvikling av et sammenhengende hovednett for sykkel, være beslutningsgrunnlag for fremtidige prioriteringer, bidra til at det blir trygt og mer attraktivt å sykle i Larvik og Stavern gjennom et godt tilrettelagt sykkelnett. Planen er vedtatt rullert (vedtatt i den kommunale planstrategien).

Kommunalteknisk plan 2018-2021, vedtatt 21.06.2017

Planen gir føringer for utvikling av ledningsnettet for vann og avløp, vei og trafikk, og parker og friområder. Planen beskriver utfordringene i kommunen, mål og aktuelle tiltak. Målene for vannforsyningen i kommunen er nok og godt vann til alle med sikker og effektiv vannforsyning. Beskyttelse av Farris som drikkevannskilde er særlig viktig.

Veinetten i kommunen skal være trafikkikkert og tilgjengelig for alle trafikanter. Myke trafikanter skal prioriteres, ved økt bygging av gang- og sykkelveier, bedre belysning, universell utforming av gangfelt og bussholdeplasser. Det skal legges økt vekt på vedlikehold av fortauer og gang- og sykkelveier, og vedlikehold av sikt i kryss.

I parker og friområder er hovedmålet å gjøre det trivelig å ferdes. Kommunen skal bidra til gode natur- og friluftskvaliteter, og å gi gode opplevelser, god helse, rekreasjon og avkobling. Universell tilrettelegging skal følges opp i henhold til gjeldende lover og forskrifter i alle nyanlegg og rehabiliteringsprosjekter.

Klima- og energiplan for Larvik kommune 2021-2024, vedtatt desember 2020

Hovedformålet med planen og planarbeidet er å fastlegge kommunens ambisjon i klima- og energiarbeidet samt legge føringer for hvilke virkemidler kommunen vil benytte seg av for å realisere denne ambisjonen. Målet i klima og energiplanen er å redusere klimagassutslippene med 30 % av 1990 nivå innen 2020. Virkemidler som er vurdert er blant annet utbygging i forhold til transport, og om det er

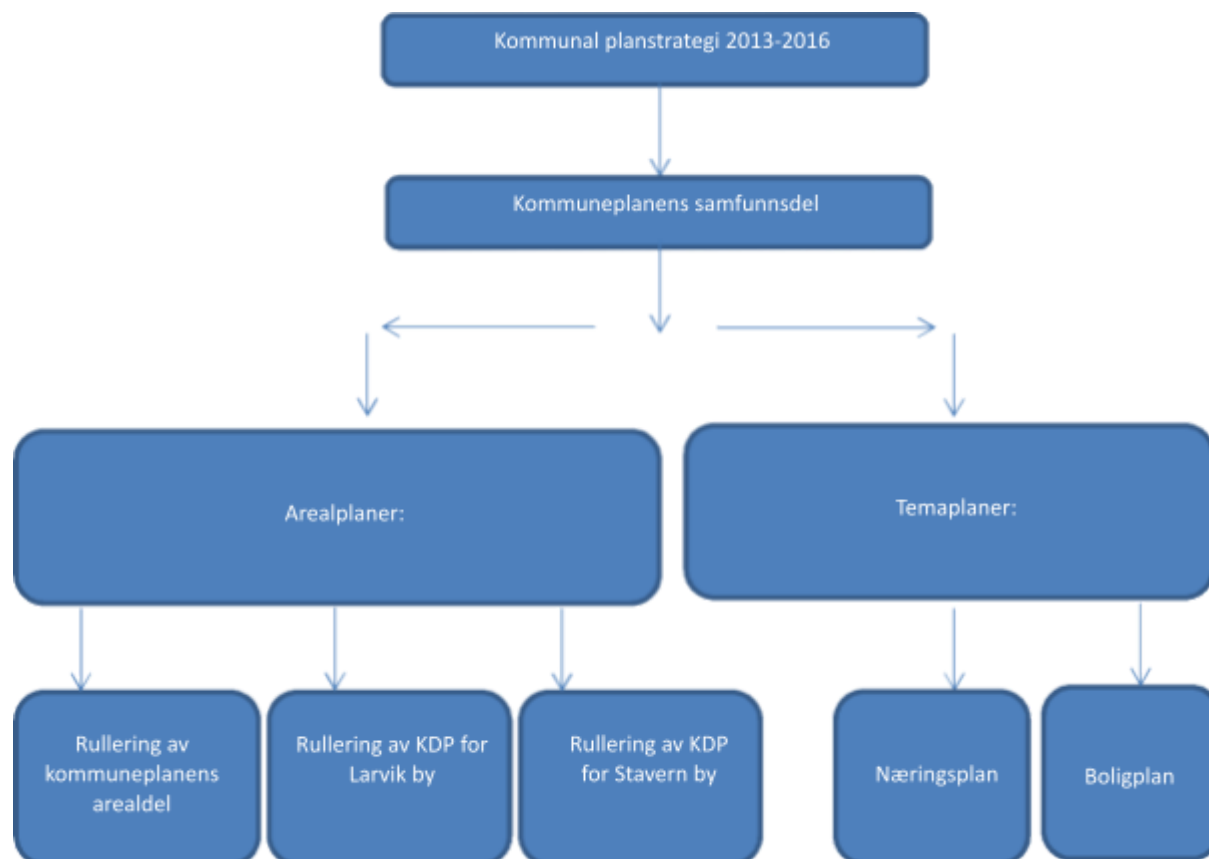
mulig å redusere transportomfanget for å redusere luftforurensning, støy og veislitasje. Denne planen er under revisjon og det er viktig å samkjøre denne med satsing på eksisterende byer og tettsteder og at hverdagsaktiviteter skal ligge nært for å få til mer gange- og sykkelbruk som vil redusere klimautslippene.

Sykkelby

Larvik og Stavern er sykkelbyer og har fokus på gang- og sykkeltiltak. Kommunedelplan for sykkeltrafikk i Larvik og Stavern ble vedtatt av kommunestyret i 19.10.2011. For å legge til rette for at sykling kan dekke det daglige transportbehovet er det viktig både å konsentrere arealbruken, og å legge til rette for sykling gjennom å etablere gang- og sykkelveier, samt å knytte eksisterende gang- og sykkelveier sammen i et skikkelig gang- og sykkeveinett.

Planprosess og medvirkning

Kommunestyret vedtok oppstart av rullering av kommuneplanens arealdel og kommunedelplanene for Larvik by, Stavern by og Svarstad den 2. mai 2018 jf. sak 093/18. Planarbeidet bygger på den kommunale planstrategien, kommuneplanens samfunnsdel og planprogrammet for rullering av arealdelen. I tillegg skal rulleringen av arealdelen ivareta strategier og tiltak i andre kommunale planer. De to viktigste vil være næringsplanen og boligplanen. Rulleringen av arealdelen skjer parallelt med rulleringen av kommunedelplanene for Larvik by og Stavern by for å sikre koordinering mellom planene.

Figur 4: Oversikt over sammenhengen i plansystemet i Larvik kommune

Planprosess

Formannskapet i Larvik kommune har fungert som kommuneplanutvalg i prosessen. Det er avholdt 12 møter i kommuneplanutvalget i løpet av planprosessen:

Organ	Dato	Sak	
KPU	25.04.2018	040/18	Oppstartsak for rullering av Kommuneplanens arealdel, KDP for Svarstad, KDP for Larvik by og KDP for Stavern by
KST	02.05.2018	093/18	Oppstartsak for rullering av Kommuneplanens arealdel, KDP for Svarstad, KDP for Larvik by og KDP for Stavern by
KPU	06.06.2018	081/18	Forslag til planprogram for KDP for Stavern by 2020-2032 - utleggelse til offentlig ettersyn/høring
KPU	26.09.2018		Informasjon om status på arbeidet med KDP for Stavern by
KST	24.10.2018	225/18	Planprogram for KDP for Stavern by 2020-2032 - Vedtak av planprogram
KPU	04.12.2019	165/19	Avklaring av prinsipper og kriterier for innspill til småbåthavner

KST	11.12.2019	241/19	Avklaring av prinsipper og kriterier for innspill til småbåthavner
KPU	27.05.2020	050/20	KPA, KDP for Larvik by og KDP for Stavern by - Næringsarealstrategi
KPU	27.05.2020	052/20	KDP for Stavern by – Fastsetting av kommunale innspill til høring
KPU	03.02.2021	004/21	Kommunedelplan for Stavern by 2021-2033 – 1. gangsbehandling
KST	10.02.2021	006/21	Kommunedelplan for Stavern by 2021-2033 – 1. gangsbehandling
KPU	29.09.2021	114/21	Egengodkjenning av Kommunedelplan for Stavern by 2021-2033
KST	06.10.2021	137/21	Egengodkjenning av Kommunedelplan for Stavern by 2021-2033

Organisering av planarbeidet

Arbeidet har vært organisert med en felles prosjektgruppe for alle 3 planene. Prosjektgruppen har bestått av Hege Eick (leder), Camilla Fjellvik Paulsen, Ole Sannes Riiser, Trine Flesche, Anders Lund og Hanne Holmen. Rambøll har vært leid inn til å utarbeide utarbeide Risiko- og sårbarhetsanalyse for hver av planene. Citiplan ved Gunnar Ridderstrøm og Tor Atle Odberg har vært leid inn til prosjektstyring og produksjon av planmateriale til 1. gangs behandling. Tor Atle Odberg (Norconsult AS) ble også leid inn til prosjektstyring frem til sluttbehandling av planene. Gunnar Ridderstrøm (Norconsult) har kvalitetsjekkert bestemmelsene til sluttbehandling.

Medvirkning

I løpet av planprosessen er følgende ekstern medvirkningsaktiviteter gjennomført:

1. Høring av planprogrammet i perioden juni 2018 – september 2018.
2. Muligheter for private innspill til nye småbåthavner 2019 og 2020.
3. Høring av planforslaget i perioden 19. februar 2021 – 30. april 2021.
4. Intern forankring i Larvik kommune.
5. Digitalt møte med representanter for næringslivet for å drøfte innholdet i planforslaget i høringsperioden, herunder strategier for fortetting og bestemmelser til plankartet.
6. Presentasjon av planforslaget i Regionalt planforum 17. mars 2021.
7. Spørsmålsrunde om planforslaget i Regionalt planforum 7. april 2021.
8. Digitalt informasjonsmøte for innbyggerne og interesseorganisasjoner i Stavern 29. april 2021.
9. Presentasjon av planforslaget på medlemsmøte i Arbeiderpartiet 11. mai 2021.
10. Presentasjon av planforslaget på medlemsmøte i Høyre 27. mai 2021.
11. Internt formøte om Blåskjellanlegget den 18. august 2021.
12. Internt formøte om hensynssoner om bevaring i Stavern den 18. august 2021.
13. Møte med statlige og regionale myndigheter om Blåskjellanlegget den 23. august 2021.
14. Møte med statlige og regionale myndigheter om hensynssoner om bevaring den 25. august 2021.

Plandokumenter

Kommunedelplanen for Stavern by 2021-2033 er utarbeidet av administrasjonen i tråd med vedtatt planprogram og de prosessledende vedtakene som er gjort av kommuneplanutvalget (Formannskapet).

Kommunedelplanen for Stavern by består av følgende dokumenter:

- Vedlegg 1: Plankart
- Vedlegg 2: Temakart
- Vedlegg 3: Utfyllende bestemmelser og retningslinjer
- Vedlegg 4: Planbeskrivelse med konsekvensutredning
- Vedlegg 5: Risiko- og sårbarhetsanalyse
- Vedlegg 6: Oversikt over oppfølgingsplaner
- Vedlegg 7: Sammendrag av høringsuttalelsene med kommunedirektørens kommentarer

Planprogrammet for revisjonen

Planarbeidet har tatt for seg de temaene som ble fastlagt i planprogrammet som ble vedtatt i KST-278/18, 12.12.18. Hovedmål for revisjonen av Kommunedelplan for Stavern by er å samordne planen med kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for Larvik by. Målene og prinsippene i kommuneplanens samfunnsdel skal følges opp gjennom fokus på et mer bærekraftig og kompakt utbyggingsmønster og tydelig senterstruktur der Stavern by er områdesenter. De viktigste temaene i planprogrammet var:

- Opprydding og redusere bruk av hensynssoner.
- Avklare detaljnivå og opprydding av arealplanformål på arealplankartet
- Justere grensene for kommunedelplan for Stavern by, for å få økt fokus på en mer kompakt utvikling av Stavern by.
- Samkjøre, forenkle og forbedre utfyllende bestemmelser og retningslinjer slik at de blir enklere å forstå og bruke, og dermed gir mindre grunn for misforståelser/tolkninger.
- Forenkle og forbedre utfyllende bestemmelser og retningslinjer slik at de blir enklere å forstå og bruke, og dermed gir mindre grunn for misforståelser/tolkninger.
- Revidere bestemmelser i h.h.t. revisjon av boligkategoriene
- Med utgangspunkt i ny fortettingsstrategi for Larvik by skal det klargjøres hvor og hvordan boligutviklingen skal foregå i Stavern by som områdesenter, og vurderes om avsatte boligarealer som ikke støtter opp om senterstrukturen kan tas ut.
- Det skal vurderes om avsatte boligarealer som ikke støtter opp om senterstrukturen kan tas ut.
- Utvidelse av planformål/handlingsrom for næringsarealer skal drøftes.
- Det ble gitt åpning for å spille inn innspill om nye eller utvidelser av eksisterende småbåthavner.
- **Innarbeide og revidere lekeplassbestemmelser i h.h.t. ny lekeplasstrategi – Ny bestemmelse skal på høring**

Etter en grundig gjennomgang av alle lekeplasser i kommunen, er ulike strategier diskutert. «Kvalitet framfor kvantitet» og «Samle og styrke» vurderes å være gode handlingsvalg, dvs. å redusere antallet små lekeplasser, samt samlokalisere arealer og anlegg for lek, rekreasjon og utendørs idrett. På den måten oppnår man større og mer attraktive anlegg med tilbud til mange brukergrupper. Det er vedtatt at kommunen skal eie og drifte kvartalslekeplassene (barn opptil 12 år) i boligområder/ sentrumsområder. Dette sikrer at det til enhver tid er et godt og fungerende lekeplasstilbud i alle deler av kommunen. Mulighet for utvidet bruk av frikjøpsordning må vurderes, for dermed å heve kvalitet på eksisterende anlegg framfor å etablere nye lekeplasser, dersom avstand og tilgjengelighet muliggjør det. Planens bestemmelser for lekearealer er derfor revidert i h.h.t. den nye strategien.

Det har vært utført en grønnstrukturutredning innenfor Kommunedelplan for Stavern by hvor alle grøntområder er befart og registrert i forhold til eierskap, innhold, bruk, kvaliteter, avgrensning osv. Hvordan grønnstrukturutredningen er implementert i planen er beskrevet senere i planbeskrivelsen.

Det er også utarbeidet en risiko- og sårbarhetsanalyse av planforslaget. Den overordna konsekvensutredningen og et sammendrag av risiko- og sårbarhetsanalysen er gjengitt i planbeskrivelsen.

Utviklingen av og historien til Stavern by

Staverns historie er satt sammen av to parallelle deler, historien til strandstedet Stavern og historien til Fredriksvern Verft. Den sivile bystrukturen og den militære strukturen innenfor verftsområdet, henviser til to helt forskjellige samfunnssystemer. Vi finner i kulturmiljøet et historisk mangfold, plassert i et variert og inntrykkssterkt landskapsrom. Stedsnavnet Stavern har en ukjent opprinnelse, men en teori er at navnet er beskrivende for topografien, og at det kommer av den gamle storgården Staurum. Stavern har vært kjent som loshavn og ankerplass helt siden oldtiden. Navnet, i formen "Staferni", har man funnet i skriftlige kilder fra 1100-tallet. Navnet kan være sammensatt av "stafr", noe som stikker opp.

Strandstedet Stavern vokste antagelig fram fra 1650-årene som utskipingssted for Fritzøe jernverk. I 1667 lot grev Ulrik Fredrik Gyldenløve bygge befestninger på Stavernsøya, blant annet et blokkhus. Siden kom Stavern fort på Karlsøya, som nå heter Citadelløya. Stavern fort stod ferdig i 1689 med formål blant annet å forsvare av utskipingen av kanoner og kuler fra jernverket. Stavern Fort ble etter hvert et viktig forsvarsanlegg under «Den store Nordiske krig». I en periode var Stavern havn Norges viktigste orlogshavn (Havn for krigsskip).

Festningsanlegget Fredriksvern verft ble grunnlagt i 1750. Mesteparten av garnisonens bygninger og besetninger var ferdigstilt i 1758. Opprinnelig bestod anlegget av et befestet verft med forterreng, en garnisonsby utenfor vollene med ytre befestning og 3 blokkhus og fra 1751 Stavern Fort og tilliggende øyer. Utenfor vollene ble det blant annet bygget en garnisonskirke «Fredriksvern kirke», flere baraker, bakeri, garnisonshospital med mer som i dag er en del av Stavern sentrum. Av de opprinnelige bygninger innenfor vollene finnes sjaluppskuret, 5 galeiskur, krutthus, kommandant-boligen, to havestuer, låve, vinkelbrakk (proviantmagasin I), hovedvakta, en smie, det opprinnelige artilleriverksted, plankekokeri, smedens bolig, hovedmagasinet (Steinbrakk) og proviantmagasin II (Kadettbrakk).

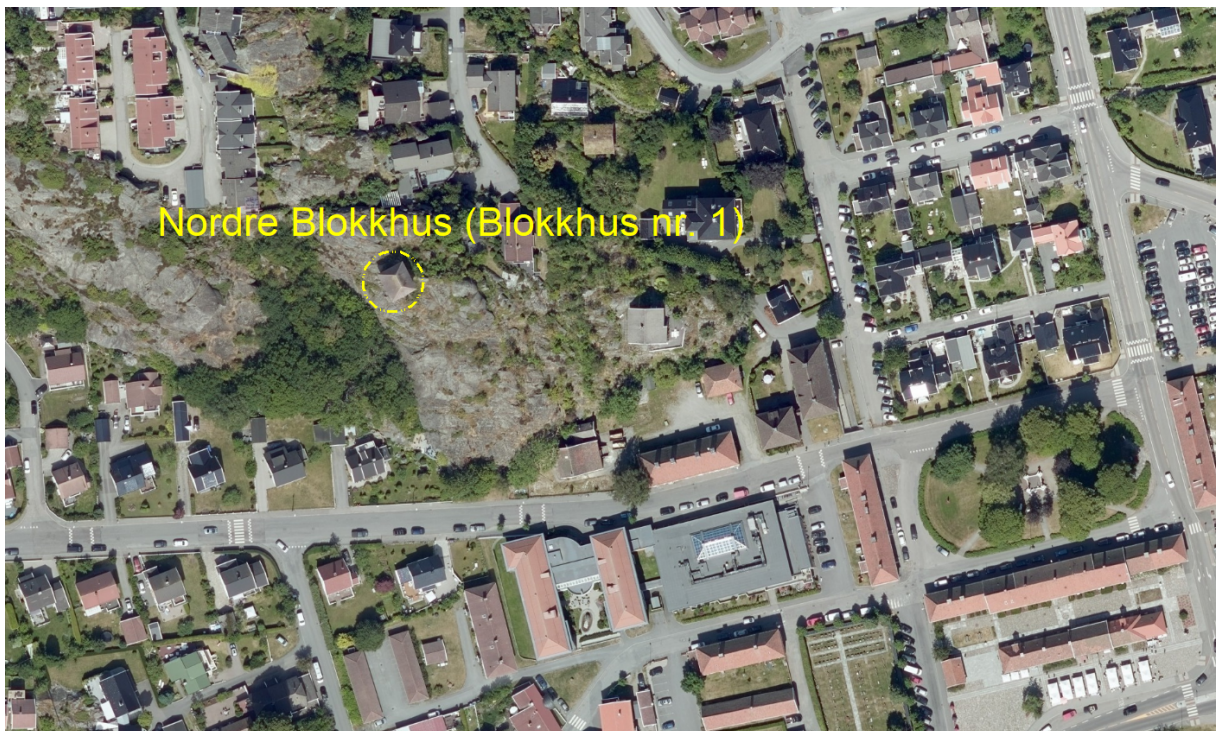
Garnisonens bygninger utenfor vollene var blant annet boliger for offiserer, embetsmenn, prest, postmester, håndverkere og mannskaper fra Fredriksvern verft. Det var opprinnelig 11 brakker eller «barakker» som de ble kalt. I brannen i 1853 og den store bybrannen i 1883 brant mange av dem ned. I dag har vi igjen 5 brakker. Den største av brakkene er kalt Langbrakk, Telegrafbrakk eller Rådhusbrakk. Pumpeparken i Stavern ble bygd fra 1750-1770. Parken er et gammelt torgområde med de best bevarte vannpumpene i Norden.

Blokkhusene i Stavern ble bygd i 1788-1790, som kombinerte utkikksposter og skytestillinger, og som lledd i en forsvarsanlegg Fredriksvern og Stavern. Disse har blitt viktige landemerker i Stavern.

Figur 5: Bilde av et blokkhus (Foto: Trine Flesche)

Det var opprinnelig 3 blokkhus. I dag står to av dem igjen. Nordre blokkhus står på Signalen se kartet nedenfor.

Figur 6: Bilde av eksakt plassering av Nordre Blokkhus (kilde: Larvik kommune, Gisline)

Søndre Blokkhus se kartet nedenfor:

Figur 7: Bilde av eksakt plassering av Søndre Blokkhus (kilde: Larvik kommune, Gisline)

Det siste blokkhuset som var noe større, da det var beregnet for kanoner, stod på Kakenfjellet, vest for dagens skolebygning inne på Fredriksvern. Eksakt plassering av dette blokkhuset er vist på kartet nedenfor.

Figur 8: Bilde av eksakt plassering av det tredje blokkhuset (Larvik kommune, Gisline)

Det er tatt inn i planen at det tredje Blokkhuset kan gjenoppføres.

Opprinnelig var det en palisade «Stående tømmervegg» mellom blokkhusene. I grove trekk startet palisaderekka ved Losen, gikk opp Ligangen og opp til nordre blokkhus, herfra i rett linje til midtre (nå sørligste) blokkhus, så gjennom øvre leir til det blokkhuset som sto på Kakenfjellet og som nå er borte, og derfra sør for krutthuset til sjøen i øst. Siden palisadene gikk utenfor det meste av den sivile bebyggelsen, framsto Stavern som en regulær festningsby. Men palisaden forfalt raskt, da befolkningen i Stavern begynte å plukke av palisaden til ved den kalde vinteren 1800-1801.

Stavern og Fredriksvern verft ble en strategisk viktig marinebase og fikk i 1814, etter unionsoppløsningen med Danmark, status som Norges hoved marinebase med alt hva det innebar. I 1817 ble «Sjøkadettinstituttet» etablert i Stavern, forløperen til dagens Sjøkrigsskole. I 1820 ble Kongelige Norske Marines Musikkorps – Marinemusikken opprettet for å nevne noe. Byen ble et viktig knutepunkt i skipstrafikken mellom Danmark og Sverige. Fra midten av 1800-tallet ble aktiviteten gradvis nedtrappet og basen ble avvirket.

Etter etableringen av Fredriksvern verft oppstod et markant skille mellom det militære verftet og dets eiendommer utenfor vollene og det opprinnelige og gamle Stavern. Fredriksvern og Stavern hadde felles kirke fra 1799, men ikke felles skole og fattigkasse før i 1881.

Den første fabrikken som ble etablert i Stavern var Reperbanen som ble anlagt innenfor Fredriksvern verft, se bilde nedenfor på 1800-tallet. Reperbanen ble anlagt for å sikre orlogsfartøyene store behov for tauverk. Fabrikken produserte tau, rep og trosser. Reperbanen brant i 1925.

I 1837 ble kommunalt selvstyre innført i Norge, og Stavern og Fredriksvern fikk felles formannskap. Stavern het Fredriksvern etter kong Fredrik 5 frem til 1930, da navnet ble skiftet til Stavern, etter en voldsom politisk strid.

Figur 9: Bilde av Reperbanen (Kilde: Larvik Museum - Foto ukjent)

På 1900-tallet vokser det frem flere industribedrifter i Stavern. Frem til da har den sivile befolkningen for en stor del livnært seg av fiske- og losvirksomhet. Industribedriftene som vokste frem sysselsatte mange mennesker.

I 1916 etableres et lite motorverksted ved vestenden av Steinrevet (Svartemoloen). Fram til 1965 produseres over 2.200 lokale båtmotorer her, under navnet Kvik/Kvikk, som selges over hele landet.

I 1917 dannes «Staværn Bilfabrik» som skal bygge elektriske lastebiler. Etter bare en elektrisk lastebil konverterer bedriften til bensindrevne biler. De bygger ca. 30 bensindrevne biler før de avslutter produksjonen i 1924 hvor fabrikkanlegget konverteres til konservering av brisling og grønnsaker.

I 1919 startes søknadsprosessen for å anlegge en fiskerhavn nord og vest for Steinrevet. I 1921 og 1922 mudres det ut en kanal for ca. 60 midre ro-, seil- og motorsjekter (Sjektakanalen). I 1920 etablerer Harald Johansen Fredriksvern Båtbryggeri rett på utsiden av Motorverkstedet, i umiddelbar nærhet til Sjektakanalen. Fram til 1965 bygger Johansen flere hundre lokale sjekter, mange med lokale motor. Staværn har også flere frakteskuter; Margit II, Odd og Betlehem. Disse går langs hele fylket og Grenland. Ytterst på Steinrevet etableres et kulldepot.

1930-tallet er preget av nødsarbeid. Eksempler på nødsarbeid er steinlegging av Helgeroaveien fra kirken til kommunegrensen til Brunlanes og bygging av «nye» vannbasseng.

Staværn fikk bystatus i 1943.

I 1946 overtar Fredriksvern Motorverksted reperbanen i Helegroaveien, og starter ny industri der. Aktiviteten er stor også ved brygga, der flere oljefraktere og hvalbåter overhales.

I 1947 etableres landforbindelse til Risøya, og med denne legges til rette for etablering av Unitor, produsent av sveiseutstyr. Langs veien til Risøya bygges på slutten av 1960-tallet Norfil, fabrikk for produksjon av plastfilament (komponenter til tau). Her anlegges også Norsk Resirkulering (Noresi) et anlegg for håndtering av farlige kjemikalier.

I løpet av 1970-80 årene legges mye av industrien ned, et unntak her er Fremo. Fisket går tilbake, losvesenet flytter stasjonen over til Langesund i 1983, og Staværnsodden fyr automatiseres.

Dagens bysentrum stammer fra gjenreisningen etter bybrannen i 1883, mens Fredriksvern kirke, indre torv og garnisonsbygningene rundt Pumpeparken er fra 1700-tallet.

Kortversjon av Staverns historie

- 1200-tallet: En uthavn kalt Staferni
- 1664: 30 strandsittere/ husmenn, gjestgiver, snekker, smed, sagmester
- 1675: All postgang til og fra Larvik skulle gå over Stavern
- 1676-77: Gyldenløvefeiden. Batterier og forskansninger anlagt i havnen for å sikre postgangen og utskipingen til Fritzøe jernverk
- 1685: Kong Kristian den 5 besøkte Stavern og ga tillatelse til å oppføre et fort på Karlsøy
- 1689: Stavern fort sto ferdig, lå under Fredrikstad festning fram til 1752
- 1720: Organisert lostjeneste innført. 11 loser
- 1750: Anlegget Fredriksvern påbegynnes
- 1762: 158 innbyggere
- 1769: 586 innbyggere
- 1788 – 92: Befestningen styrket med 3 blokkhus og palisader
- 1799: Utskilt fra Tanum kirkesogn, innlemmet i Fredriksvern menighet
- 1801: 470 innbyggere
- 1825: 744 innbyggere (Fredriksvern 899)
- 1827: Knutepunkt for dampskipsfarten til København, Göteborg og Kristiansand
- 1837: Norge fikk kommunalt selvstyre. Stavern og Fredriksvern fikk felles formannskap. Kommunen fikk navnet Fredriksvern.
- 1844: Hotell Wassilioff grunnlegges av russisk flyktning
- 1853: Bybrann ved Mølleberget, der majoriteten av bygningene i byen brenner. 18 hus gikk med. Hotell Wassilioff brenner for 1. gang
- 1855: 1100 innbyggere og fyret på Stavernsodden opprettes
- 1883: Storbrann i sentrum. 89 hus gikk med. Hotell Wassilioff brenner for 2. gang
- 1890: 1103 innbyggere
- 1894: Vannverk
- 1903: Kommunen kjøper statens eiendommer utenfor vollene
- 1904: Murtvang i sentrum
- 1916: Fredriksvern Motorverksted etableres
- 1917: Staværn Bilfabrik etableres
- 1919-1922: Indre Havn mudres opp for fiskeflåter og Sjektakanalen etableres
- 1920: Fredriksvern Båtbryggeri etableres
- 1925: Reperbanen brenner
- 1922: Hotell Wassilioff brenner for 3. gang
- 1930: Kommunen skifter navn fra Fredriksvern til Stavern
- 1939: Restaurant Kronprinsen brenner
- 1943: Stavern får bystatus
- 1946: Fredriksvern Motorverksted utvider og flytter til Reperbanen i Helgeroaveien
- 1946: Staverns innbyggere reiser Fiskernes hus på dugnad. Stavern Fiskerlag står for driften av bygget
- 1947: Risøya blir landfast, Unitor etableres på 1940-tallet og Norfil på 1960 tallet
- 1949: Byen fikk mindre utvidelser i Brunlanes
- 1969: Byen fikk mindre utvidelser i Brunlanes
- 1970: Motorverkstedet på brygga rives og plassen får sin nåværende form
- 1979: Stavern Båtbryggeri brenner
- 1980: 2660 innbyggere i kommunen
- 1986: Fiskernes hus brenner
- 1988: Stavern blir del av nye Larvik kommune (Kommunesammenslåing)
- 1996: Bystatusen ble gjeninnført, da sognepresten i 1996 leste opp en erklæring på torget: «Stavern fungerer som en by, oppfattes som en by og skal fra nå av også betegnes som en by».
- 2002: Forsvarets virksomhet blir vedtatt lagt ned og Forsvarsbygg overtar eier og utviklings-ansvaret for ny bruk
- 2001-2006: Første kommunedelplan for Stavern by utarbeides
- 2006: Første kommunedelplan for Stavern by vedtas
- 2010: Da det var tvil om bystatusen var registrert offisielt vedtok kommunestyret bystatus for Stavern i desember 2010
- 2012: Handlingsprogrammet for Kommunedelplan for Stavern by blir revidert
- 2015: Ny kommunedelplan for Stavern by
- 2018: Ny kommunesammenslåing, denne gang mellom kommunene Larvik og Lardal
- 2020: 5.752 innbyggere
- 2021: Ny kommunedelplan for Stavern by

Verftets historie

Kong Kristian 5. gav i 1685 tillatelse til å oppføre en festning på Karlsøy, kalt Stavern Fort. Beslutningen om verft og flåtebase ble fattet under kong Fredrik 5. i 1748. Marinekorpset ble opprettet i 1750. Det besto til å begynne med av en garnison på 20-30 mann og 25 kanoner. Bemanningen øket gradvis fram mot slutten av 1700 tallet og befestningen mot land ble styrket.

Bygningene og det stjerneformede festningsverket ble anlagt i årene etter 1750. Kvartalet med barakkene ble oppført i perioden 1751-1792. Kirken ble fullført i 1756. I 1789 ble de ytre fortifikasjoner oppført. Bygging av galeiflåten skjedde mellom 1761 og 1772. I 1818 vedtok Stortinget bygging av ny marinebase i Horten. I 1864 flytter Sjøkadettinstituttet, og det blir en nedgang i forsvarets virksomhet. Stortinget besluttet å nedlegge verftet i 1896.

Etter 1896 var Fredriksvern verft sommerleir for Krigsskolen fram til 1934 da Luftvernregimentet overtok. Under andre verdenskrig (1940-45) oppførte tyskerne en rekke bygninger på området, men de fleste av disse er siden revet. Både norske studenter og russiske krigsfanger ble holdt internert på verftet av den tyske okkupasjonsmakten. Etter krigen var Fredriksvern verft viktig for Forsvaret som utdanningsinstitusjon. Luftvernartilleriets skyteskole og øvingsavdeling ble etablert i 1946. Fram til nedleggelsen i august 2002 hadde Luftforsvaret en rekke skoler i "Leier'n", som området blir kalt på folkemunne.

Fra 2002 overtok Forsvarsbygg eieransvaret og inngikk samme år leieavtale med Justisdepartementet om etablering av Justissektorens Kurs- og Øvingscenter (JKØ). Dette har blitt en stor og sentral aktør på linje med Luftforsvarets tidligere rolle og har betydd mye for etablisementets senere utvikling.

Forsvarsbygg ivaretar på vegne av Staten ved Forsvarsdepartementet, grunneieransvaret for eiendommer underlagt Fredriksvern (se kart nedenfor). Forsvarsbygg har i oppgave å forvalte, bevare og utvikle festningsverk som Forsvaret ikke lenger benytter til tradisjonell forsvarsdrift. Festningsverkene skal i henhold til Stortingets beslutning forbli i statlig eie. Forsvarsbygg gir nytt liv på historisk grunn med en forretningsidé om å bringe festningene inn i en ny tid og bevare deres egenart og historie gjennom å utvikle festningene til lønnsomme og etterspurte arenaer for kompetanse, kultur, næring og opplevelser. I 2019 hadde Fredriksvern verft ca. 400.000 besøkende. Forsvarsbygg skal ikke stå for forretningsmessig drift av tilbud og aktiviteter, men som utleier og tilrettelegger for samarbeidspartnere og leietakere. Alle leietakere eller tilbydere av aktiviteter må fylle kravene til verdig og verdibevarende bruk av festningene.

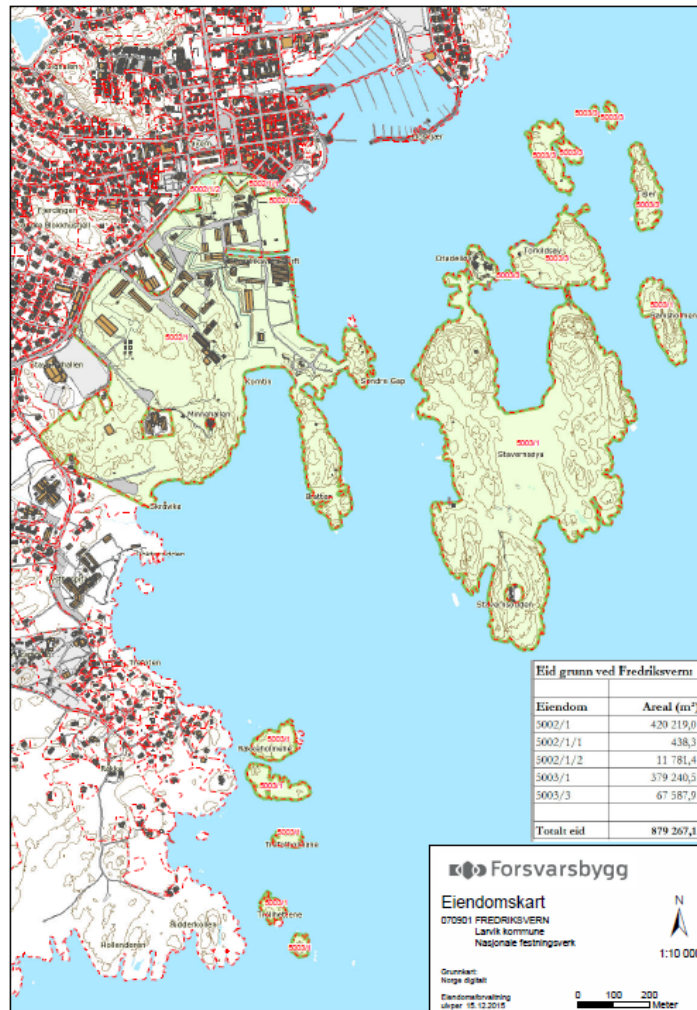
Fredriksvern verft har flere fredete bygninger og er nevnt i St.meld. nr. 54 (1992-93) som et av våre nasjonale festningsverk. Verftet er et av Norges best bevarte militære anlegg fra 1700-tallet der de aller fleste elementer fra den opprinnelige utbyggingen er bevart. Vollmurene, graven, de særegne bygningene, sjaluppskuret, de fem galeiskurene og øvrige spor etter verftsdriften gir anlegget stor historisk verdi. Fredriksverns plass i historien som hovedbase for Marinen fra 1750 til 1864 og stedets videre militære bruk, gir etablisementet betydelig militærhistorisk verdi. Forsvarsbygg har som målsetting å utvikle Fredriksvern verft innen kunnskap og kompetanse, og innen kultur og næring.

Området Fredriksvern verft er på plankartet avsatt til offentlig tjenesteyting og er delt inn i 2 hovedområder, Fredriksvern verft innenfor vollene og Fredriksvern utenfor vollene. I tillegg er det avsatt et område til prosjektet «Orlogsbriggen Fredriksvern». Når det gjelder hva slags virksomheter som er prioritert etablert innenfor områdene er dette kunnskaps- og kompetanseinstitusjoner innen tema som sikkerhet, beredskap, helse og miljø.

Etableringen av Justissektorens kurs- og øvingscenter (JKØ) i 2003 og siden høgskoleutdanning ved Politihøgskolen i 2010, er en stor og viktig leietaker og aktør for bruk og utvikling av området utenfor vollene. Dette er en viktig etablering både for Forsvarsbygg, for Stavernsamfunnet og for Larvik

kommune. Intensjonen i kommunedelplan Stavern, er å gi Forsvarsbygg som eier, muligheten til å utvikle og drifte området i tråd med fredningsforskriften for Fredriksvern verft fra 29.06.2011 og i henhold til eget planverk og sine leietakeres behov.

Intensjonen med området Fredriksvern verft er å sikre allmennheten tilgjengelighet og muliggjøre utvikling av området innenfor kultur- og næringsaktiviteter i tråd med anleggets gjeldende fredningsbestemmelser.

Figur 10: Kart over eiendommene til Forsvarsbygg i Stavern (Kilde: Forsvarsbygg)

Kortversjon av Fredriksvern Verfts historie

1700-tallet: Beslutningen om etablering av Fredriksvern fattes	1960: Luftforsvarets befals og administrasjonsskole
1750-tallet: Utbygging av Fredriksvern påbegynnes	1973: Skolesenter for Luftforsvaret under navnet Luftforsvarets skoler Stavern
1750-1814: Dansk/norsk flåtestasjon og verft	1997: Luftforsvarets skolesenter Stavern
1814: Hovedstasjon for den norske flåte	2002: Forsvarets virksomhet «Luftforsvarets skoler» ved Fredriksvern verft legges ned og Forsvarsbygg overtar eier og utviklings-ansvaret mot ny bruk
1817: Sjøkadettinstituttet etablert	2002: Justisdepartementets Kurs- og Øvingscenter (JKØ) etableres som Forsvarsbygg sin største leietaker og bruker ved Fredriksvern Verft
1818: Bestemt at hovedstasjonen skulle flyttes til Horten	2010: Politihøgskolen etableres i JKØ sine leide lokaler med 3 årig bachelorutdanning. Dette er for tiden Larvik kommunens eneste høyskoletilbud
1850: Hovedstasjonen ble nedlagt og flyttet til Horten	2016: Direktoratet for Samfunnssikkerhet og beredskap ved Norges Brannskole etableres som leietaker
1864: Sjøkadettinstituttet flyttet til Horten	2020: Forsvaret ved Heimevernet er tilbake ved Fredriksvern verft
1896: Fredriksvern Verft nedlagt som marinestasjon	
1896-1934: Ekserserplass for Krigsskolens sommerøvelser	
1934-1940: Strandkvarter for Luftvernregimentet	
1940-1945: Tysk depot, forlegning og fangeleir	
1945-1946: Under Marinekommando Østlandets administrasjon	
1946-1960: Luftvernartilleriets skole- og øvingsavdeling med befalsskole og skyte- og våpenskole	

Konkurransefortrinnet for Stavern

Byens utgangspunkt er dens egenart – genius locus – og er avgjørende for byens kvalitet, utvikling og attraktivitet for beboere og besøkende. Stavern ligger ytterst sørvest i Larviksfjorden og landskapet består av tre hovedelementer; flate landbruksområder, grønne koller og sjøen med skjærgården. Landbruksområdene danner en landskapsgrense mot vest og et grunnlag for arbeidsplasser og næringsliv. Kollene stikker opp som «øyer» og danner en positiv barriere mellom sjøen og innlandet og er med på å gi byen et særpreg og et godt bomiljø. De mest synlige landemerkene i Stavern er Minnehallen, Citadellet, Kikut, Stavernsøya, Fredriksvern verft, Signalen, blokkhusene og de grønne kollene.

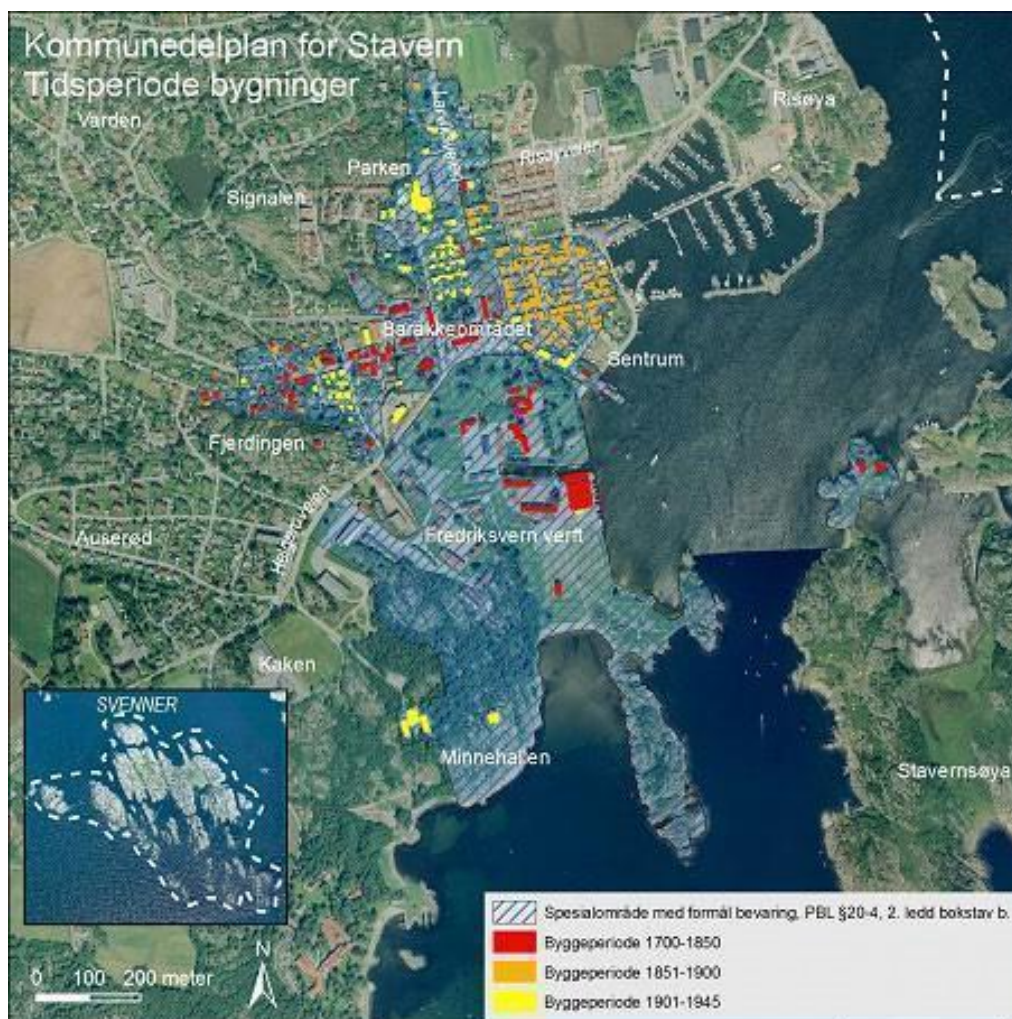
Bykjernen er kompakt og inneholder i liten skala et mangfold av servicefunksjoner, forskjellige typer butikker, restauranter, kafeer og utesteder, overnattingssteder, kirke, havn, osv. Noen av disse funksjonene er kun aktive/ åpne i sommersesongen. Sommersesongen endrer sentrum ved bla. økt næringslivsaktivitet, gater gjøres om til gågater og kulturtilbudene er mange og varierte. Handels- og servicevirksomhet er en viktig del av næringslivet og kan i stor grad være med på å generere nye virksomheter. Et attraktivt handels- og servicetilbud får folk til å komme til byen og prege byog gatelivet. Det er derfor viktig at Stavern forblir et kompakt handelssentrum, at tilbudene er variert og så mangfoldig som mulig, for å opprettholde by- og gatelivet hele året.

Torget, Pumpeparken, Kronprinsen, Stavern havn og deler av Fredriksvern verft er eksempler på attraktive byrom i sentrum. Slike byrom er viktige for den positive og helhetlige opplevelsen av Stavern, og de er viktige som samlingsplasser. Samlingsplasser i kraft av å gi estetiske opplevelser og å tilby historie og kulturminner, kunst og kultur, rekreasjon og handel o.l. Verftsporten inn til Fredriksvern verft gir en lett forståelig inngang til det historiske miljøet av området og langs gangvegen ned mot badeplassen Korntin. Verftsområdet oppleves innenfor vollene som et sted i stedet.

Fredriksvern Verft utgjør en del av sentrum og skiller seg vesentlig ut fra Stavern som et historisk militært anlegg. Sentrum er omkranset av bebyggelse fra mange byggeperioder og med ulik byggestil fra historisk trehusbebyggelse til moderne bebyggelse. Den eldste boligstrukturen i planområdet kan følges tilbake til første halvdel av 1800-tallet (Fjerdingsgen). Storbrannen i 1883 utslettet all bebyggelse fra eldre tider i sentrum, med unntak av de gjenværende barakkene og tollboden. Dagens boligstruktur er en utpreget eneboligstruktur med tilhørende hager. Dette er en struktur som har vokst gradvis over tid, og gjenspeiler både ulike tidsperioder og stilperioder. Enkelte områder er preget av en blanding av byggestiler, mens andre områder er mer homogene. Stavern sentrum med kvartalsvis trehusbebyggelse fra etter brannen i 1883 er eksempel på det siste.

Om sommeren økes innbyggertallet drastisk i form av mange besøkende og Stavern byr på et mylder av sommeraktiviteter. Turisme er viktig for profilering og for næringslivet, og et attraktivitetsmål i Stavern sommerstid. Turismen er sesongbetont og det påvirker også næringslivet og by- og gatelivet resten av året. Mange av de som besøker Stavern i sommersesongen er hytteboere og mange campingturister.

Stavern sin geografiske beliggenhet langs sjøen, med store friluftsområder både i sjø og på land, en stolt historie og et rikt kulturliv gjør Stavern til smilehullet vi alle er stolte av. Dette er med på å forme Stavern by, dens innbygger og næringsliv.

Figur 11: De viktigste historiske periodene i Staverns utvikling (Kilde: KDP Stavern by 2006)

Beskrivelse av planforslaget

Formålet med revisjonen av kommunedelplanen for Stavern by er å koordinere den med kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for Larvik by.

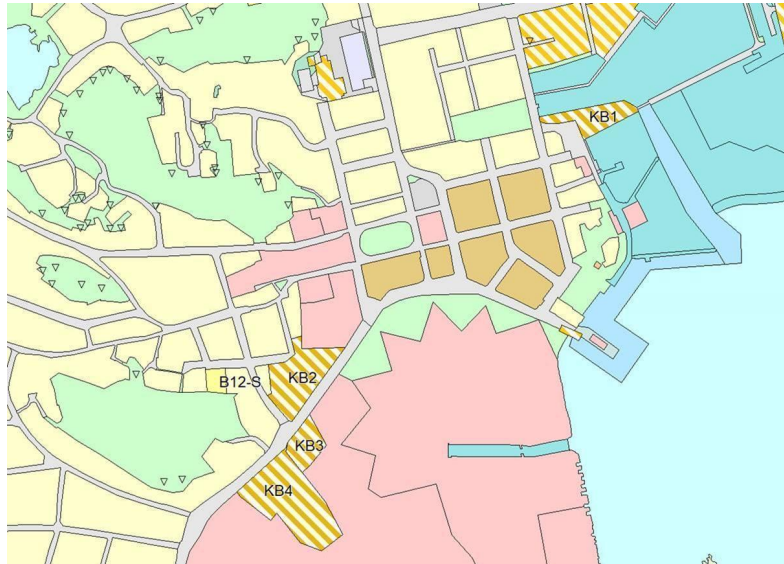
Endringer i arealformål

Tidligere Varden barnehage, innspillsområde K5 Vardesvingen 13, ble foreslått avsatt til boligformål i tråd med tidligere prosessledende vedtak fra kommuneplanutvalget jf. F-sak 052/20 i planforslaget som lå ute på høring. Det ble tatt inn en bestemmelse til arealet at det må avsettes et lekeareal for omkringliggende boligområder. I høringsperioden vil det bli vurdert om tomten skal avsettes til flere formål, f.eks. offentlig og privat tjenesteyting og grønnstruktur (kvartalslekeplass eller uteoppholds-areal (nærlekeplass)). Kommune direktøren har vurdert området etter høringen og vil foreslå at området avsettes til framtidig kombinert bebyggelse og anlegg (privat og offentlig tjenesteyting – barnehagetomt, boligformål og grønnstruktur – park - Kvartalslekeplass) – annen eierform, for å ha størst mulig fleksibilitet for hva som kan skje på tomten. I de andre sakene om endring av barnehager til bolig er det kommunestyre vedtak på at barnehagen skal selges, så langt har man ikke kommet for denne barnehagen her. Ved å avsette tomten til kombinert bebyggelse og anlegg med disse underformålene kan Larvik kommune fortsette å drive barnehage, eller befolkningen i Stavern kan velge å drive en privat barnehage på området eller Larvik kommune kan selge deler av tomten til boligformål. For å ivareta barn og unges interesser i området er det nå foreslått å bevare en del av tomten slik at det kan opparbeides en kvartalslekeplass dersom området bygges ut til boligformål. I tillegg er det foreslått å redusere antall boenheter til 1 boenhet pr. daa. Dvs. at antall nye boenheter er redusert fra 10 til 5, noe som er mer i tråd med å bevare en del av tomten som kvartalslekeplass.

I forrige rullering ble området «Stavern barneskole - B20-S», som nå heter KB2 avsatt til kombinert bebyggelse og anlegg, med under formålene Bolig/kontor/offentlig og privat tjenesteyting. I og med at dette er kun et framtidig formål og offentlig og privat tjenesteyting som det brukes til i dag er beholdt har vi vurdert at det ikke er behov for å endre dette formålet. Arealet oppe på Brunla er avsatt til offentlig og privat tjenesteyting.

Administrasjonen har vurdert arealene som er avsatt til blandet sentrumsformål. I den forbindelse er de to østre kvartalene av sentrum mot gjestehavna som tidligere var avsatt til blandet sentrumsformål nå foreslått til boligformål. Det samsvarer bedre med dagens bruk og bebyggelsesstrukturen i kvartalene (se også figur 14 med ny avgrensning av sentrumssonen).

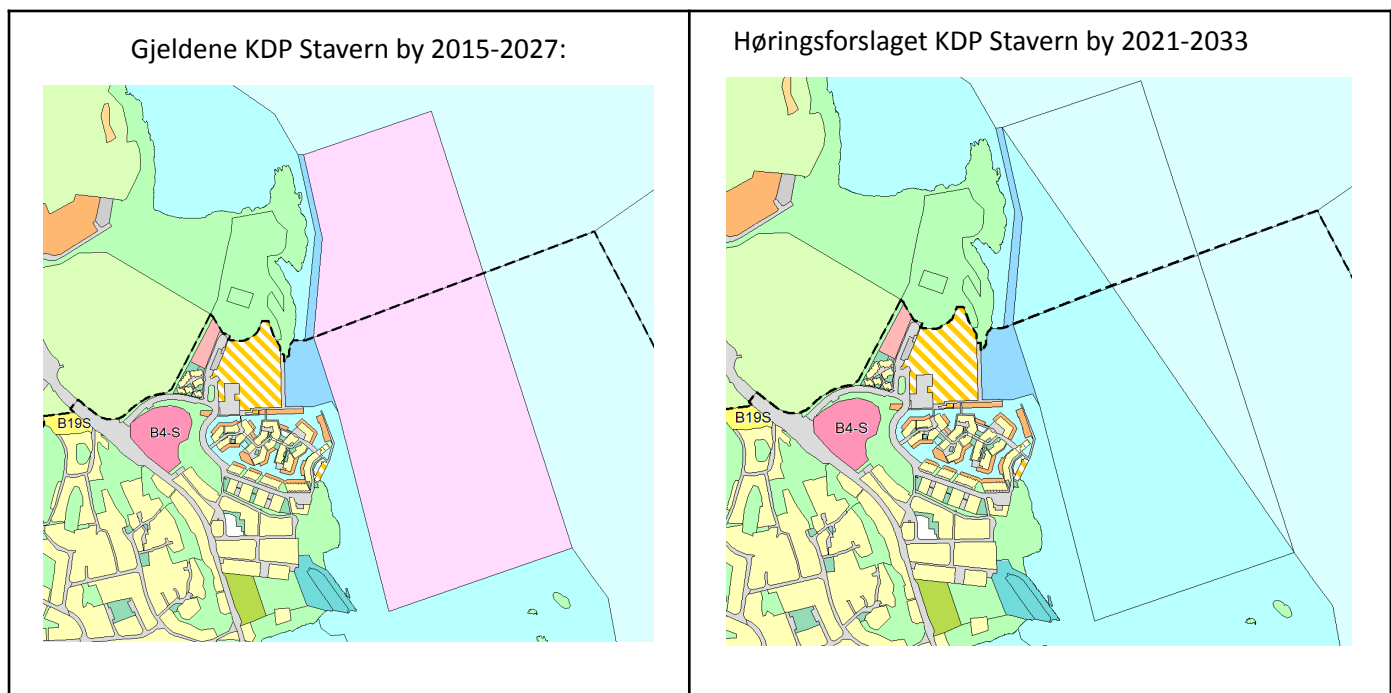
Losen med omkringliggende arealer (område KB1 i figur 12) er avsatt til kystkultursenter med arealformål kombinert bebyggelse og anlegg. Arealet var tidligere avsatt til blandet sentrumsformål. Dette kombinasjonsformålet består av offentlig og privat tjenesteyting, overnatting, kontor, bevertning, Småbåthavn (landdel) og parkering. Endringen består i at det ikke kan etableres boliger på arealet. Følgende arealer ha fått ny benevnelse: tidligere B20S (boligformål) endret til KB2 Stavern skole (blandet bygge- og anleggsformål), tidligere O4-S (offentlig formål) endret til KB3 Fredriksvern parkering (blandet bygge- og anleggsformål) og tidligere O7-S (offentlig formål) endret til KB4 Fredriksvern motorsenter (blandet bygge- og anleggsformål).

Figur 12: Endring i nummerering av bygge områdene for kombinert bygge- og anleggsformål

Arealene på Risøya er fortsatt avsatt til blandet sentrumsformål hvor det kan etableres alle typer funksjoner. Arealene har vært Staverns søppelfylling siden 1960-tallet. Undersøkelser har vist at grunnen er forurenset (se sammendrag av ROS-analysen gjengitt i siste kapittel). Området er derfor avsatt som hensynssone – forurenset grunn.

Område som er foreslått tatt ut av KDP Stavern by

Figur 13: Kartutsnitt av gjeldene plan og høringsforslaget til ny KDP Stavern by

Blåskjellanlegget utenfor Agnes ligger innenfor kommuneplanens arealdel og kommunedelplan for Stavern by. Området som ligger innenfor KDP Stavern by er foreslått tatt ut. Resterende areal innenfor kommuneplanens arealdel er foreslått å beholde. Derfor vil beskrivelse av anlegget nå gjøres i kommuneplanens arealdel.

Opprydding av hensynssoner

Etter at ny plan- og bygningslov ble revidert i 2009 har det kommet sterke føringer fra regionale myndigheter om å legge inn sine spesialtemaer som hensynssoner. Dette har Larvik kommune (tidligere Larvik kommune) gjort. Administrasjonen har nå gjennomgått og ryddet i alle hensynssonene og tatt ut følgende hensynssoner:

Fareområder:

- Ras- og skredfare: Kvikkleire

Hensynssonen «Ras- og skredfare»: Kvikkleire er et tema som NVE har laget aktsomhetskart for og som NVE holder løpende oppdatert. Det er viktig at dette temaet blir sjekket opp mot databaser som er aktive, dvs. er løpende oppdatert og ikke slik situasjonen var for de ulike temaene på vedtakspunktet for planen.

Sone med angitte særlige hensyn:

- Hensyn friluftsliv

Hensynssonen for friluftsliv tatt ut, da områdene er sikret i Miljødirektoratets kartdatabase. Områdene er spilt inn av Larvik kommune og vi kan når som helst sende inn revisjonsforslag til Miljødirektoratet så blir de oppdatert. Det er bedre at de blir revidert der enn at vi vedtar noe som vi ikke kan revidere igjen før neste rullering av kommuneplanens arealdel.

- Bevaring av naturmiljø langs sjø og vassdrag

Hensynssonen bevaring av naturmiljø langs sjø og vassdrag er ivaretatt gjennom en bestemmelse, jf. § 2-12 pkt. 2.

- Bevaring av kulturmiljø

Denne hensynssonen er tatt ut, da den ligger innenfor en reguleringsplan som skal ha forrang.

- RPBA kulturmiljøer

Hensynssonen er tatt ut. Områdene som er fredet ligger under båndleggingszone etter annet lovverk, dvs. etter kulturminneloven eller innenfor bestemmelsesområde for bevaring. Grunnen til det er at det var veldig uoversiktlig med 5 soner med bevaring, nå er det redusert til 2 soner. Enten ligger bebyggelses innenfor områder som er fredet (Båndlagt etter kulturminneloven). For disse er gjeldende bestemmelse videreført. Dvs. at utbygging her må være i tråd med fredningsforskriften. Når det gjelder den andre sonen – bestemmelsesområde for bevaring er bestemmelsene fra tidligere gjennomgått og tilpasset denne sonen. Blokkhusene (opprinnelige lokalisering) ligger innenfor bestemmelsesområde for bevaring.

Båndleggingssoner

Hensynssonen «Båndlegging etter Pbl (framtidig)» er tatt ut da, vi har endret denne hensynssonen til en bestemmelsesone «Bevaring» som vi har knyttet bestemmelser til.

Båndleggingsssonen etter kulturminneloven er videreført slik den er i dag. Det er knyttet følgende bestemmelse til H730_1. «Alle områder som er båndlagt etter lov om kulturminner, skal forvaltes i henhold til bestemmelsene i fredningsvedtaket/fredningsforskriften, eventuell forvaltningsplan og kulturminneloven».

Det finnes følgende fredningsvedtak etter kulturminneloven innenfor planområdet til KDP Stavern by:

- *Stavernsodden fyr fredet ved vedtak etter kulturminneloven §§ 15 den 07.11.1997.*
- *Fredriksvern kirke fredet ved vedtak etter kulturminneloven §§ 15 den 21.11.2000.*
- *Garnisonssykehuset i Stavern fredet etter kulturminneloven §§ 15 den 18.12.2011.*

Det finnes følgende fredningsforskrifter innenfor planområdet til KDP Stavern by:

- *Forskrift om fredning av Sjømennenes minnehall fra 01.07.2003.*
- *Forskrift om fredning av byggverk/anlegg i verneplan for Fredriksvern verft fra 29.06.2011. Fredningen omfatter anlegget Fredriksvern verft, befestningen Stavern fort på Citadelløya, den nyere tilføyelsen Soldathjemmet med tilhørende hageanlegg, Store deler av omkringliggende forterreng underunder størstedelen av Stavernsøya og Torkildsøy.*
- *Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer fra 31.08.2020. Denne gjelder Kysthospitalet.*

Områder som er fredet etter kulturminneloven:

- Kulturminne i sjø under Stavern Gjestehavn
- Kulturminner i sjø utenfor Kronprinstomten

Det arbeides med å frede flere bygg og områder i Stavern. Nye fredningsvedtak må legges inn som båndleggingssone etter kulturminneloven ved framtidig rullering av Kommunedelplan for Stavern by.

Kvalitetskontroll og opprydding av arealplanformål

Følgende oppdatering og kvalitetskontroll er gjennomført:

- Boligformål på boligeiendommer er rettet opp i forhold til eiendomsgrenser, dersom de tydelig har vært meningen at det er unøyaktigheter og at de skulle ha fulgt eiendomsgrensene. Tilleggsareal til boligtomter er omgjort til boligformål.
- Næringsformål på næringsseiendommer er rettet opp i forhold til eiendomsgrenser, dersom det er tydelig at det er unøyaktigheter og at de skulle ha fulgt eiendomsgrensene. Tilleggsareal til næringsstomter er omgjort til næringsformål.
- Bestemmelsene til næringsarealer er gjennomgått og endret for å gi større fleksibilitet ift. arealbruk.
- Arealformål rettet opp i henhold til eksisterende bruk jf. vedtak i byggesak eller geodata. Eksempler på slike endringer er forretning og næring til bolig, LNF til offentlig og privat tjenesteyting og grønstruktur til bolig.
- Lagt inn nærlekeplasser, kvartalslekeplasser og nærmiljøparker jf. ny lekeplass-strategi.
- Veier og parkeringsplasser er tegnet inn for å sikre mulighetene for bruk av kyststi og andre turstier og friluftsområder.
- **Bestemmelssoner for bolig "Boligsonene" er tatt ut av plankartet, unntatt enhetligbebyggelse. Skal på høring.**

Samordning, forenkling og forbedring av bestemmelsene

Forholdet mellom kommuneplanens arealdel/kommunedelplanene og vedtatte reguleringsplaner

Det er gjort en ny vurdering av forholdet mellom vedtatte reguleringsplaner og plankartet og bestemmelsene i kommuneplanens arealdel og kommunedelplanene. Hovedregelen i plan- og bygningsloven er at motstridstilfeller løses ved at nyeste plan gjelder foran eldre planer (nyeste plan får forrang). Bestemmelser i allerede vedtatte reguleringsplaner som ikke er i strid med ny plan vil

fortsatt gjelde, og utfylle den nye planen. Dersom man ønsker at nyeste plan skal gjelde må de eldre planene oppheves. Det krever varsling, høring av de berørte og vedtak i kommunestyret.

Motstridstilefellene løses nå ved at kommuneplanens arealdel/kommunedelplanene er gitt forrang foran eldre planer. Det er gjort en konkret vurdering av hvilke reguleringsplaner som fortsatt skal gjelde foran ny plan ved motstrid. Planer som fortsatt skal gjelde foran ny plan er listet opp i planbestemmelsene. Dette dreier seg i hovedsak om planer vedtatt etter 1.7.2009 da dagens plan- og bygningslov ble gjort gjeldende. Planene som skal ha forrang er markert på plankartet med en egen hensynssone 910_1 Detaljeringszone – videreføring av reguleringsplan.

Eldre reguleringsplaner (fra før midten av 1980-tallet) er vedtatt etter bygningsloven av 1965. Disse planene har, etter dagens forhold, svært enkle bestemmelser hvor bygningsrådet ble gitt myndighet til å vurdere byggesøknadene. Bestemmelsene i mange planer er vurdert som utilstrekkelige for dagens forvaltning av verneverdiene. Det er derfor foreslått at nye bestemmelser i kommuneplanens arealdel og kommunedelplanen som skal gå foran vernebestemmelsene i eldre verneplaner. Bestemmelsene i de eldre planene som ikke omtales i kommunedelplanen vil fortsatt gjelde. De eldre planene er tilgjengelig på kommunens nettsider, og på www.seplan.no.

Plankrav – Endret i KST 6.10.2021 – Skal på høring

Kravene til når det kreves reguleringsplan er bearbeidet slik at bestemmelsen skal være lettere å forstå. Mindre tiltak, som bygging av et mindre tilbygg eller en garasje, vil fortsatt være unntatt fra kravet om reguleringsplan. Grensen for plankrav ved bruksendring av eksisterende bygning er fortsatt satt til 500 m². For næringseiendommer er grensen justert opp til 1000 m² for eksisterende og ny bebyggelse.

For etablering av boligbebyggelse er det mulighet for bygging uten krav til reguleringsplan satt til en boenhet bygget som en frittstående bolig/enebolig, eventuelt med en sekundærleilighet. I gjeldende plan var det åpnet for å etablere inntil 4 boenheter uten reguleringsplan. Erfaringene med bestemmelsen viste at bestemmelsen ikke ivaretok verdiene i eksisterende eneboligområder på en tilstrekkelig god måte.

Bestemmelse om «garasjer»

Gjeldende arealdel har ingen generelle bestemmelser knyttet til bygging av garasjer, ut over at det har vært forbudt å bygge garasjer i områder avsatt til fritidsbebyggelse. I eldre reguleringsplaner finnes det derimot en rekke forskjellige bestemmelser om bygging av garasjer, og i gjeldende planperiode har det utviklet seg en praksis i planutvalgets saks-/klagebehandling om å gi dispensasjon fra noen slike reguleringsbestemmelser. Eksempler på slike bestemmelser er forbud mot bygging av dobbel garasje og forbud mot bygging av garasjer større enn 40 m². Praksisen bunner blant annet i en tanke om at tiden har løpt fra slike bestemmelser. Kommunen har ikke kapasitet til å endre bestemmelsene i reguleringsplanene det gjelder, og ved rulleringen av arealdelen er det derfor tatt inn en bestemmelse som er ment å gi et større handlingsrom for bygging av garasjer i regulerte områder.

Ordlyden i bestemmelsen tilsier at den bare går foran reguleringsbestemmelser som begrenser garasjens areal, men bestemmelsen er også ment å gjelde foran regulerte forbud mot bygging av dobbel garasje. Andre reguleringsbestemmelser om garasjer påvirkes ikke av den nye bestemmelsen.

Det er også forutsatt at bestemmelsen bare kommer til anvendelse etter at andre bestemmelser innenfor tomtearealet er oppfylt. Dette er ikke bare en referanse til reguleringsplanen, men til det samlede plangrunnlaget. Eksempler på slike andre bestemmelser vil være begrensninger i maksimal tillatt grad av utnytting, krav til minste uteoppholdsareal og bestemmelser om avstand til vei, men

også bestemmelser om bevaring må gå foran. Det samme vil gjelde bestemmelsene om plassering, terrengtilpasning og utforming av bebyggelse innenfor formålet boligbebyggelse.

Bestemmelse om «Nye krav til utvikling i småhusområder» - Skal på høring

Det foreslås nye bestemmelser for utnyttelse og utforming av boliger i småhusområdene. Prosessen rundt flere byggesaker i inneværende planperiode har vist at dagens bestemmelser i for stor grad er åpne for tolkning, gir et utydelig bilde av hvordan byen ønskes utviklet og hvilket handlingsrom for fortetting i småhusområdene. Arealreserven innenfor kommuneplanens arealdel er større enn behovet i mange år fremover, og det vurderes at det pr. i dag ikke er behov for fortetting i småhusområdene i særlig grad.

Dagens bestemmelse om maksimalt utnyttelsesgrad på 35 % er endret til 40%.

I nærområder dominert av frittliggende småhusbebyggelse skal nye boliger utformes som enebolig eventuelt med sekundærleilighet. Gjennom bestemmelsene sikres det at småhusbebyggelsen utformes med maksimalt 2 etasjer gjennom krav til gesims- og mønehøyde for ulike takformer. Ellers åpnes det for stor frihet når det gjelder utforming av småhusbebyggelsen.

Det skal det legges stor vekt på å bevare eksisterende terreng og vegetasjon, og bebyggelsen skal tilpasses tomtens naturlige topografi. Vesentlige terrenginngrep i form av sprengningsarbeider eller masseuttak for å oppnå høyere utnyttelse eller høyere gesims-, møne- og terrenghøyde enn tomtens naturlige topografi legger til rette for, tillates ikke. Etter høringen er denne delen av bestemmelsen samordnet med tilsvarende fellesbestemmelse i § 2-13 4), og fjernet fra § 3-3 3).

Revidering av boligkategoriene – Skal på høring

I dagens kommunedelplaner for Larvik by og Stavern by er det definert egne områder med enhetlig bebyggelse (ENH_1), variert bebyggelse (VAR_1), Bevaring (BEV_1) og transformasjon (Trans_1). I og med at kommunedelplanene er innskrenket i areal, ligger det nå områder i kommuneplanens arealdel med slike boligkategorier. Disse er tatt ut av planen og erstattet med egne bestemmelses-områder for bevaring, mens eksisterende småhusbebyggelse har fått en ny bestemmelse. Grunnen til det er at erfaringer har vist at områdeavgrensningene og bestemmelsene for boligkategoriene ikke har gitt den forventede styringen av fortetting. Erfaringer har vist at områdeavgrensningene og bestemmelsene ikke har gitt den forventede styringen av fortetting. I det nye planforslaget er det derfor kun avsatt områder til bevaring (BEV_7) der bevaringsverdiene er betydelige.

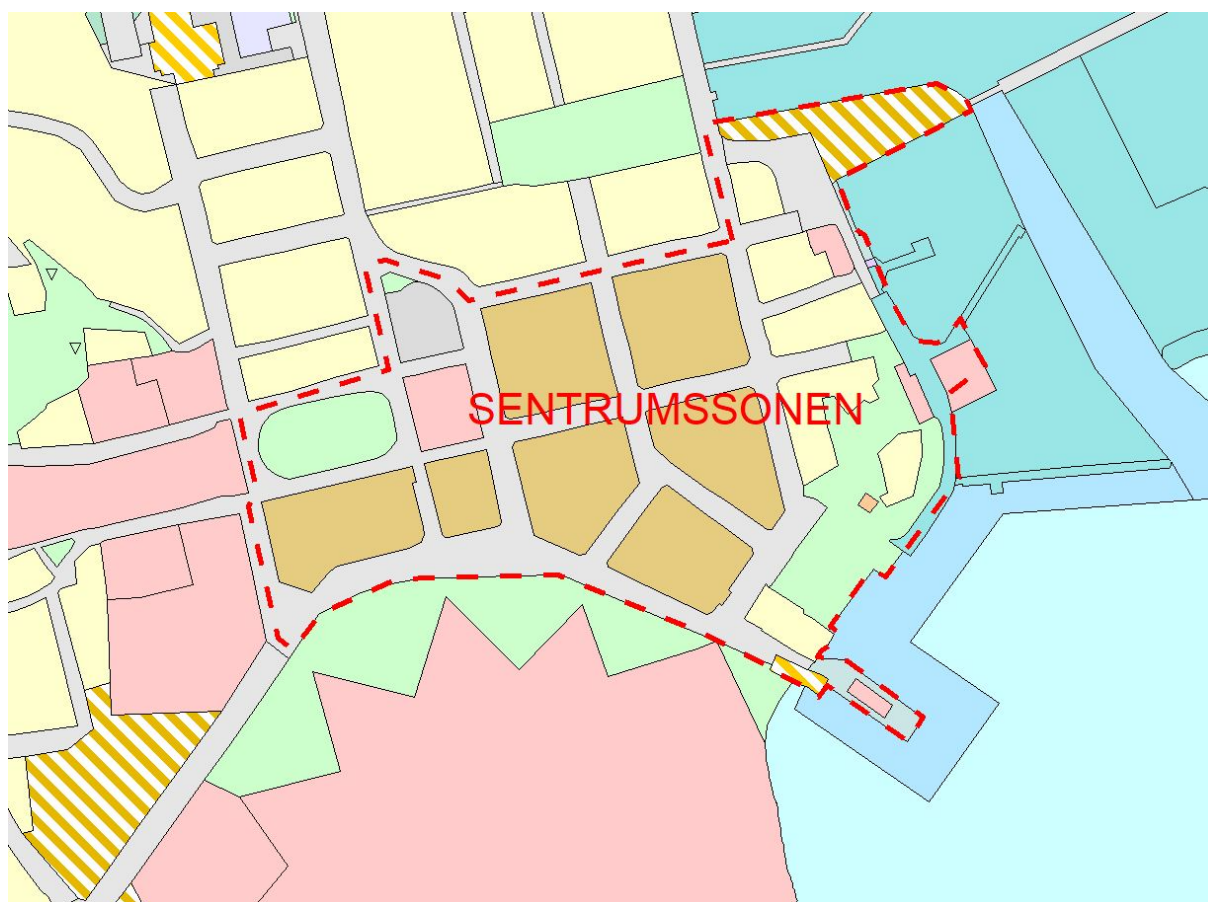
For å bevare bokvalitetene i eksisterende eneboligområder er det satt et krav til utarbeidelse av reguleringsplan dersom det skal bygges nye boliger innenfor eksisterende boligområder. Unntak er imidlertid gjort der en tomt kan deles i to tomter på minst 600 m², og hvor utbyggingen skjer i form av eneboligbebyggelse med en boenhet og eventuelt en sekundærbolig. Bestemmelsen skal sikre medvirkning og politisk behandling av prosjekter som bryter med eksisterende bebyggelsesstruktur i eneboligområder.

Tema i planforslaget

Her beskrives de viktigste prinsippene som er lagt til grunn i planforslaget.

Sentrumssonen

Sentrumssonen er justert slik at landarealene knyttet til den østre delen av gjestehavna omfattes. I sonen er det egne krav til parkering, lekeområder og utforming av skilt og reklame på bygninger. I tillegg skal det tas særlige hensyn til gateløp, grønnstruktur og bebyggelsesstruktur for å bevare/tydeliggjøre de historiske sammenhengene som viktige kvaliteter for byens videre utvikling. Sentrumssonen ligger innenfor hensynssonen for bevaring av kulturminner.

Figur 14: Avgrensning av sentrumssonen i KDP Stavern by

Når det gjelder parkering er det lagt opp til lavere krav til parkering i sentrumssonen. Kravene til bil- og sykkelparkering på egen eiendom er knyttet til boenhet og størrelse på næringsareal. Det åpnes for at kravet om parkering kan løses utenfor egen eiendom etter nærmere kriterier og det er lagt inn lavere krav til parkering for bevaringsverdig bebyggelse. Det er også lagt opp til krav knyttet til parkering for HC, gjester, sambruk og elbil med lademulighet.

Boligutvikling/boligbebyggelse

Før rulleringen startet hadde administrasjonen en gjennomgang med kommuneplanutvalget om at Larvik kommune har nok boligareal for de neste 12 årene (planperioden) og også frem til 2040. Nedenfor er en gjennomgang av boligmarkedsanalysen som Larvik kommune fikk utarbeidet i 2019, som viser at vi har en overdekning av eneboliger og som viser at det er behov for flere leiligheter.

Boligmarkedsanalysen fra 2019

Pr. januar 2018 var det 46.801 personer og 21.312 husstander bosatt i Larvik kommune. 2 av 3 husstander består av 1 eller 2 personer, og 2 av 3 husstander ligger i byene eller de prioriterte tettstedene. Det utgjør litt over halvparten av befolkningen i kommunen. Befolkningsprognosene fra SSB tilsier en befolkningsvekst på mellom 34 og 240 personer pr. år de kommende 10 årene. Usikkerheten rundt befolkningsveksten er stor. Middelsalternativet til Statistisk sentralbyrå tilsier en årlig befolkningsvekst på ca. 160 personer pr. år. Det vil utgjøre et sted mellom 70 og 120 husstander. På grunn av intern flytting og endring i befolkningssammensetningen i kommunen er boligbehovet beregnet til å ligge i intervallet 200-260 boliger årlig de neste 5 årene. I neste 5-årsperiode er behovet beregnet til 160-240 boliger pr. år.

Boligene i Larvik består av 80% eneboliger/småhus og 20% leiligheter. Boligprisnivået i Larvik ligger betydelig lavere enn i Tønsberg og Sandefjord, men betydelig over Porsgrunn og Skien. Prisenivået på nye boliger ligger som andre steder betydelig over prisene for brukte boliger. Boligprisnivået i Stavern og Tjøllingvollen ligger betydelig over snittet for kommunen for alle boligtyper.

Det er en overdekning av eneboliger og småhus i Larvik, samt en underdekning av leiligheter. I løpet av den siste 10-års perioden har det blitt igangsatt ca. 200 nye boliger årlig i Larvik, hvorav 36% leiligheter, 36% småhus og 28% eneboliger. Det teoretiske boligbehovet i Larvik er beregnet til 227 boliger årlig, der i prinsippet hele behovet er relatert til økningen i aldersgruppen 65 år eller eldre. Det er imidlertid en kraftig befolkningsnedgang i aldersgruppene yngre enn 55 år, som vil kunne trekke det reelle boligbehovet ned.

I boligmarkedsundersøkelsen som er gjennomført er de ulike aldersgruppenes boligpreferanser lagt til grunn for beregning av behovet for boligtyper. Det gir en teoretisk overdekning på 3.700 småhus og en underdekning på nesten 2.800 leiligheter i kommunen som helhet. Totalt en overdekning på litt mer enn 1.000 boliger. Forholdet mellom boligmassen (boligtilbudet) og husholdnings-sammensetningen (boligetterspørselen), samt de ulike aldersgruppenes boligpreferanser, tyder på en betydelig overdekning av store familieboliger, og en underdekning av mindre boliger tilpasset eldre og små husholdninger. Kraftig økning i antallet eldre innbyggere i Larvik tilsier en økende etterspørsel etter mindre og sentralt beliggende boliger med gangavstand til butikk- og servicetilbud. Denne utviklingen tilsier at majoriteten av boligutviklingen bør skje i byene og i de prioriterte tettstedene. Bygging av nye boliger for de eldre boligkjøperne, vil bidra til å frigi brukte relativt rimelige eneboliger. Det vil bidra til et bedre boligtilbud for yngre boligkjøpere med begrenset kjøpsevne.

Ved siden av beliggenhet som er det viktigste kriteriet for valg av bolig, svarer de eldre delene av befolkningen at de mener det er viktig med bolig på bakkeplan, mens yngre boligkjøpere er opptatt av å ha bolig med egen hage/uteområde ved valg av bolig. Gangavstand til butikk-/servicetilbud er viktigste kriteriet for valg av boområde, og spesielt viktig for den eldste delen av befolkningen. Nærhet til turområder, samt skole/barnehage er viktig for de yngre delene av befolkningen. Naboer og nærhet (til butikk/servicetilbud), samt rolige omgivelser er de begrepene som i størst grad trekkes frem som viktige for å oppleve trivsel i bosituasjonen.

Småhusområdene representerer kvaliteter som det er viktig å ta vare på. Utvikling av eksisterende boligområder utenfor de prioriterte tettstedene må skje uten at de forringer bokkvalitetene. For å ivareta småhusområdenes åpne, grønne karakter med hus i hage- eller naturlandskap er BYA foreslått redusert fra 35 % til 30 %. Utnyttelsesgraden på eiendommer bidrar i stor grad til hvilken karakter et område får, og jo større andel av grunnflaten på tomta som kan bebygges, jo mindre plass blir det til hager med vegetasjon og uteoppholdsarealer osv.

I nærområder dominert av frittliggende småhusbebyggelse, dvs. eneboliger og tomannsboliger, skal nye boliger utformes som enebolig eventuelt med sekundærleilighet. Gjennom bestemmelsene sikres det at småhusbebyggelsen utformes med maksimalt 2 etasjer gjennom krav til gesims- og mønehøyde for ulike takformer. Ellers åpnes det for stor frihet når det gjelder utforming av småhusbebyggelsen. Unntaket er i nærområder som har en ensartet bebyggelse, dvs. der ¾ av bebyggelsen i nærområdet har tilnærmet lik takform, bygningsvolum (høyde, lengde, bredde), materialbruk og detaljering i fasadene som f.eks. vindusform og vindusplassering. I disse områdene skal ny bebyggelse ha tilsvarende utforming.

Boligbehov

Kommunens vedtatte vekstmål er en økning på 110% av nasjonal vekst. Forventet befolkning i 2040 med Larvik kommunes vekstmål er: 54.008 (15,4%), dvs. ca. 7.200 innbyggere flere enn i 2020. Det gir et boligbehov på 2100-3000 boenheter i kommunen som helhet.

Av disse er det et mål at 20 % skal bygges innenfor Kommunedelplanen for Stavern by, dvs. 400-600 boenheter innenfor Stavern i planperioden. Innenfor KDP Stavern by er det ferdig regulert 500 boenheter og avsatt 46,6 daa til framtidig boligformål.

Navn på områdene	Antall daa
B4	4,4 daa
B12	1 daa
B19	5,5 daa
BS1 Risøya	17,5 daa
Risøya	13 daa
K5 Vardesvingen 13	5 daa
Totalt	46,4 daa

Grensen for boplikt i Stavern følger avgrensningen av kommunedelplanen, med unntak av Agnesområdet som ligger utenfor sonen. Grensen er avmerket på kommunens kartsider, se www.larvik.kommune.no.

Næringsutvikling

Den overordnede arealstrategien i kommuneplanens samfunnsdel legger følgende føringer for strategien for næringsarealer:

- Handels- og kontorarbeidsplasser lokaliseres som hovedregel i sentrum.
- Det etableres en næringsakse fra Larvik havn til Ringdalskrysset på E18.
- Det tilrettelegges for et bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv.
- Det skal legges til rette for service og tilbud, arbeidsplasser og næringsliv i de prioriterte tettstedene.

Målet for næringsarealstrategien er at den skal bidra til attraktive og bærekraftige lokaliseringmuligheter for næringslivet. Følgende strategi er lagt til grunn for å nå målet:

- Attraktiviteten på eksisterende næringsarealer skal økes.
- Tilgangen til næringsarealer som er bærekraftige og attraktive for næringslivet skal sikres.
- Det skal utvikles et attraktivt og konkurransedyktig tilbud til handel, logistikk og kunnskapskrevende næringer.
- Arealplanleggingen skal bidra til levende og bærekraftige lokalsentra.

Det er et mål for kommunen å ha ferdigregulerte tomter som tilfredsstiller næringslivets behov. Næringsarealene skal sikre forutsigbarhet, utvidelsesmuligheter og tilpasses fremtidig bransjeglidning for bedriftene. Kommunen ønsker å etablere en tydelig struktur og profil på næringsområdene som gir grunnlag for klyngedynamikk for kontor, handel, lager, logistikk og industri. Utviklingen av arealer for næringslivet må også legge til rette for et attraktivt og levedyktig sentrum ved å avsette større arealer til kontorer tilknyttet sentrum og ny jernbanestasjon. Arealplanleggingen må også legge til rette for bærekraftige løsninger og god tilgjengelighet til Larvik havn.

Til tross for relativt god tilgang på næringsarealer på kort og mellomlang sikt viser en nærmere analyse at det er behov for rimeligere tomter for mindre industri/håndverksbedrifter som ikke har behov for nærhet til E18 men gjerne en sentral plassering som gir effektiv tilgang på lokalmarkedet.

Like viktig som nok arealer er at de er attraktive for næringslivet. Arealene må ha kvaliteter som gjør de så attraktive at de bidrar til å tiltrekke seg virksomheter. Dette omfatter både lokalisering og premisser for aktiviteter og utforming av bebyggelse og anlegg. Deler av arealene som er avsatt i arealdelen kan være vanskelig realiserbare, og det bør vurderes om det bør etableres arealer på andre steder som er mer attraktive for næringslivet.

I rapporten «Drivkrefter for etablering av bedrifter i Vestfold» pekes det på 4 faktorer som er særlig viktige for næringslivet: Tilknytning til eksisterende bedrifter og klyngedynamikk, fleksible arealer/lokaler som kan tilpasses bedriftenes behov, effektiv tilknytning til E18 og tilknytning til knutepunkt og kollektivtransport. Andre faktorer som påvirker arealenes attraktivitet er nærhet til transport- og teknisk infrastruktur (havn, flyplass, vann, strøm, avløp m.m.), tomtepriser og andre kostnader knyttet til opparbeiding av arealene, intern infrastruktur, estetikk og organisering av næringsområdet, områdets omdømme og renommé og krav fra myndigheter og markedet i forhold til bærekraft.

Innarbeiding av ny lekeklass-strategi – Ny bestemmelse skal på høring

I kommunalteknisk plan 2018-2021 som kommunestyret sluttet seg til i KST-sak 095/17, ble det vedtatt er ny lekeklass-strategi. Lekeklass-strategien og normaler for kvalitet til lekeklassene skal sikres og innarbeides helt fra kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner, til konkrete utomhusplaner og rehabiliterings- og forvaltningsplaner.

Strategien som er vedtatt bygger på prinsippene «Kvalitet framfor kvantitet» og «Samle og styrke». Det innebærer konkret å redusere antallet små lekeklasser, og å slå sammen arealer og anlegg for lek, rekreasjon og utendørs aktivitet. Det vil gi kommunens innbyggere større og mer attraktive anlegg, og tilbud til flere brukergrupper på samme areal. For å oppnå en bedre balanse mellom kommunens ressurser og oppgaver er det i en gjennomført analyse i forbindelse med kommunalteknisk plan foreslått en reduksjon i antall lekeklasser. Strategien skal også gi muligheter for samarbeid mellom private og kommunen om drift av lekeklassene.

Krav til lokalisering og fysisk utforming av lekeklasser

Lekeklasser skal være attraktivt for opphold utendørs og skal tilrettelegges for barn i alle aldre og være beregnet for lek hele året. Etablering av lekeklasser og nærmiljøparker (kan være del av en skolegård) kan skje på nye arealer, eller som oppgradering av eksisterende lekeklasser. Lekeklasser skal gis en attraktiv og sentral plassering i forhold til boenhetene de skal betjene. Minst halve arealet skal ha sol klokken 15 vår- og høstjevndøgn. Lekeklasser skal ha trafiksikker atkomst og utformes universelt. Arealer brattere enn 1:3 og som er smalere enn 6 m skal ikke regnes med, men kan komme i tillegg. Arealene må ikke være eksponert for støy i strid med kravene i T-1442. Lekeklasser skal ligge så langt unna høyspent kraftledning at styrken på ledningens magnetfelt er mindre enn 0,4 μ T (mikroTesla). Alle lekeklassene skal være opparbeidet og godkjent iht. utbyggingsavtale/ utomhusplan før innflytting i første bolig.

Strategien for lekeklasser er inndelt i tre nivåer:

Nærmiljøparker: Store, kombinerte møte-, leke- og aktivitetsområder, utformet for alle aldersgrupper. Alle skoler defineres som nærmiljøparker. I tillegg finnes det en del nærmiljøparker i fri- og parkområder. Nærmiljøparker skal være et trivelig og inspirerende aktivitets- og møtested for hele nærmiljøet. Anleggene kan inneholde mindre aktivitets- og idrettsanlegg, skateanlegg, ball-løkker, aktivitetsløyper og klatreapparater, husker og sandkasser, bord med benker og bål-/ grillplasser. Nær- og kvartalslekeklass kan være integrert i nærmiljøparken. Nærmiljøparkene avsettes med arealformål offentlig og privat tjenesteyting (skolene), idrettsformål eller grønnstruktur – park. Nærmiljøparkene skal ha en størrelse på minimum 2500 m². Det er krav om etablering av en nærmiljøpark hvor det bygges 100 boenheter og oppover. Alle boliger skal betjenes av en nærmiljøpark innenfor en avstand på maksimalt 800 meter.

Kvartalslekeklasser: Større møte- og lekeklasser tilpasset barn i aldersgruppa opp til 12 år. Kvartalslekeklassen skal ha område for lek, akebakke (hvis mulig), sitteplasser og ballfelt. Plassen kan også tilrettelegges til skating, sykling og lignende aktiviteter. Kommunen skal som hovedregel ha ansvar for kvartalslekeklassene. Men de kan også være eid av private. Kvartalslekeklassene skal være offentlig tilgjengelige og legges ut som grønnstruktur – park. Kvartalslekeklassene skal ha en størrelse på minimum 750 m². Det er krav om etablering av en kvartalslekeklass der det bygges ut mellom 25 og 99 boenheter. Kvartalslekeklassen skal nås innenfor en avstand på maksimalt 400 m fra de boligene den betjener.

Nærlekeklasser: Små møte- og lekeklasser nær boligene utformet for de minste barna opp til skolealder. Det er krav om etablering av en nærlekeklass i områder hvor det bygges ut fra 5

boenheter eller mere. Nærlekeklassene skal ha en størrelse på minimum 150m² + 10m² pr. boenhet etter den 5. boenheten når utbygging skjer som ett samlet prosjekt. Nye nærlekeklasser skal lokaliseres i tilknytning til boligområdet de betjener, og skal nås innenfor en avstand på maksimalt 100 m. Eksisterende nærlekeklasser legges inn som Bebyggelse og anlegg (hovedformål) – Uteoppholdsarealer (underformål) i KDP Larvik by, KDP Stavern by og i de prioriterte lokalsentrene/tettstedene. I øvrige deler av kommunen inngår formålet i boligformålet.

I de tilfellene hvor nærlekeklassene foreslås avviklet legges arealene ut som «Uteoppholdsareal – felles møteplasser», alternativt som boligformål.

Eierskap og drift

Det er vurdert ulike modeller for eierskap og drift av lekeklasser, herunder spørsmål om økonomi, lovpålagte krav og ansvar, kvalitet på lekeområdene og konsekvenser for barn og unge.

Kommunen skal eie og drifte nærmiljøparkene (ca. 30 stykker) og som hovedregel eie og drifte kvartalslekeklassene (forslag om ca. 60 stykker) i boligområder fordelt over hele kommunen. Dette sikrer at det til enhver tid er et godt og fungerende lekeplassestilbud i alle deler av kommunen. Der det ligger til rette for det, kan kommunen inngå avtaler med naboer eller foreninger om skjøtsel og enkelt vedlikehold. Normal drift og vedlikehold kan utføres innenfor dagens ramme, men det er behov for tilførsel av investeringsmidler for å kunne totalrenovere/oppgradere plassene.

Nærlekeklasser (forslag om ca. 190 stykk) skal primært eies og driftes av vel-/beboerforeninger. Eventuelt lekeplasseutstyr på disse plassene skal eies av vel-/beboerforeningen. Nærlekeklasser som ikke holdes i orden eller der det ikke finnes en aktiv vel-/beboerforening, inaktiveres (lekeplasseutstyret og vedlikeholdet opphører) inntil en aktiv velforening igjen sier seg villig til å overta ansvaret for plassen.

Utforming av anlegg og utstyr på lekeplasse gjøres iht. kommunens lekeplassestandard. Kravet til leke-uteoppholdsareal kan innfris ved at utbygger tilbys å bidra til etablering og/eller oppgradering av byrom tilrettelagt for lek, parker og/eller lekeklasser. Bidrag eller tiltak skal være forankret i en konkret byromsplan eller konkret utomhusplan for en skolegård eller lekeplasse. Det forutsettes at det utarbeides en utbyggingsavtale hvor det gjøres en vurdering av nødvendigheten og forholdsmessigheten av bidraget.

Innarbeiding av grønnstrukturutredningen

Grønnstruktur bidrar til livskvalitet og er viktige faktorer for innbyggernes helse. Vi har alle glede av grønne områder der vi bor, og mange opplever dette som en forutsetning for «det gode liv». Det er vitenskapelig dokumentert at tilgang til natur og grønnstruktur påvirker både vår fysiske og mentale helse. Et enkelt mål er å skape muligheter for nærturer, det vil si turer i umiddelbar nærhet med boligen som utgangspunkt. Det som er så fint med nærområdet, er at det er tilgjengelig for alle. Ved å skape nabolag med passende gåavstander til butikker, og tilgang til parker, natur, gå og sykkelruter osv., bidrar vi til at flere velger å gå i stedet for å ta bilen. Dermed fokuseres det på et urbant friluftsliv, som i sin tur påvirker folkehelsen positivt.

Tilgang til grønne lunger rett ved boligen gir oss mulighet for pusterom i hverdagen. Mange familier, venner og barn bruker naturen i nærområdet for å tilbringe tid sammen, og naturområder er en viktig arena for å knytte oss mennesker nærmere hverandre. Grøntområder er møteplasser mellom generasjoner og innbyggere med forskjellig etnisk bakgrunn. På denne måten bidrar blant annet parker, gode lekeklasser og friområder, hvor unger møter hverandre og foreldrene blir kjent, til integrering. Barn utvikler også bedre sosiale og motoriske ferdigheter gjennom lek i varierte, naturlige omgivelser.

I 2016-2017 ble det gjennomført en grønnstrukturutredning som omfattet alle grøntområder, skoler og barnehager innenfor Kommunedelplanene for Larvik by og Stavern by til sammen ca. 500 områder. Alle områdene ble befart, og all tilgjengelig data og informasjon ble innhentet for hvert område. Dette ble så systematisert, og utredningen belyser hvordan områdene forholder seg til temaene rekreasjon, landskap, biologisk mangfold og vannforvaltning. Det ble deretter vurdert hvordan områdene bør ivaretas/videreutvikles i forhold til avgrensning, størrelse, tilgjengelighet, og kvalitet.

I høringsforslaget ble grønnstrukturutredningen implementert i KDP Larvik by og Stavern by ved at hensynssonen «Særlig hensyn grønnstruktur» ble erstattet med formål grønnstruktur med passende underformål (naturområde, park, friområde eller turdrag). Det ble avsatt grønnstruktur både på kommunale eide tomter og på private tomter. Det siste har vi fått stor motstand mot i høringen.

Kommunedirektøren har på bakgrunn av høringsuttalelsene og en ny vurdering av bruk av formål grønnstruktur kommet fram til følgende anbefaling for hvordan grønnstruktur-utredningen implementeres i kommunedelplanene:

- Områdene som ligger som grønnstruktur i gjeldende planer videreføres
- Hensynssonen «Særlig hensyn grønnstruktur» som ligger inne i gjeldende planer videreføres
- De kommunale eide tomter som er foreslått til grønnstruktur videreføres/avsettes til dette

De ulike formålene som er avsatt på plankartet har en egen sosikode. I gjeldende planer som er fra 2015 fantes det en hovedkategori grønnstruktur med sosikode 3001. Denne er nå erstattet og det er ikke naturlig å bruke blågrønn struktur som sosikode på grønnstruktur, det er mer hensiktsmessig å bruke underformålene. Alle områdene som nå er foreslått avsatt til grønnstruktur er gjennomgått og har fått riktig underformål: Naturområde, park, friområde eller turdrag. I tillegg er områdene gjennomgått slik at offentlig eide områder er offentlig formål, mens arealer som er avsatt i gjeldende planer som er privat eid er avsatt med privat formål (annen eierform).

Småbåthavner

Det ble i planprosessen åpnet for innspill til småbåthavner, men det kom ingen innspill som omfatter arealer innenfor planavgrensningen til Kommunedelplan for Stavern by.

Konsekvensutredning av høringsforslaget

Konsekvensutredningen omfatter virkningene av hver enkelt endring i arealbruken (dvs. områder for utbygging) i forhold til gjeldende plan (vedlegg til planforslaget) og virkningene av de samlede arealbruksendringene planen medfører. Endring av arealbruken omfatter blant annet omdisponering av LNF-områder til utbyggingsformål, endring av utbyggingsformål og endring av de utfyllende bestemmelsene som medfører endring av rammer, f. eks. utnyttelsesgrad, funksjonskrav mv.

Kravet om vurdering av virkningene av planforslagets samlede arealendringer innebærer at planforslagets enkeltområder sees i sammenheng. Formålet med den overordnede konsekvensutredningen er å gi et grunnlag for å vurdere utbyggingsforslag og endre planen før offentlig ettersyn, om virkningene av planen samlet sett ikke vurderes akseptable i forhold til miljø- og samfunnsforhold, og å gi et helhetlig beslutningsgrunnlag av planforslagets samlede virkninger for miljø- og samfunnsforhold. Kunnskapsgrunnlaget for vurderingen av de samlede virkningene kan begrenses til de utredningstemaene som gjøres for enkeltområdene.

Endringer i kommunedelplan for Stavern by

Følgende endringer er vurdert i konsekvensutredningen:

- a. Endring av arealformål: Tidligere Varden barnehage til kombinert bebyggelse og anlegg med underformål, barnehage, bolig- og kvartalslekeplass, areal ved Sjektakanalen til kystkultursenter (kombinert bygge- og anleggsformål) og avgrensning av området med blandet sentrumsformål er endret.
- b. Forenkling av hensynssonene for kulturminnevern.
- c. Boligsonene er tatt ut, unntatt enhetligbebyggelse. Skal på høring
- d. Tatt ut hensynssoner der andre lover gir tilstrekkelig vern.

Konsekvenser av planforslaget

Konsekvensutredningen bygger på de viktigste forventningene til kommunens arealplanlegging definert i de statlige forventningene til kommunal og fylkeskommunal planlegging datert 14. mai 2019. I tillegg er konsekvensene for hovedtemaene i planprogrammet vurdert.

Forholdet til nasjonale og regionale føringer

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet. De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen. Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge. Bærekraftmålene skal fremme sosial, miljømessig og økonomisk bærekraft. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan, blant annet for å sikre sosial rettferdighet og god helse og stanse tap av naturmangfold og klimaendringer. Målene skal vise veg mot en bærekraftig utvikling på kort og lang sikt.

Regjeringens forventninger til planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling

- Kommunen benytter de virkemidler som plan- og bygningsloven har for å effektivisere og forenkle planleggingen. Kommunene tilpasser detaljeringsgraden i planer og utredninger til behovet.
- Kommunen vektlegger den private eiendomsretten i planleggingen.
- Kommunen baserer samfunns- og arealplanleggingen på et oppdatert kunnskapsgrunnlag og har tilgang til nødvendig plankompetanse.

Forslaget til kommunedelplan for Stavern by er basert på oppdaterte analyser og vurderinger knyttet til erfaringene med gjeldende plan, og nye krav og føringer for arealbruk og bebyggelse. Det er utarbeidet en egen ROS-analyse som grunnlag for planarbeidet. Arealformålene er justert i forhold til eiendoms grensene for å tydeliggjøre hvilke bestemmelser som gjelder for den enkelte eiendom.

Regjeringens forventninger til planleggingen for vekstkraftige regioner og lokalsamfunn i hele landet

- Kommunen vektlegger arbeidet med å redusere utslipp av klimagasser, inkludert utslipp fra arealbruksendringer, mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging. Oppdatert kunnskap om forventede klimaendringer og konsekvenser brukes i planleggingen.
- Kommunen legger vekt på klimatilpasning og samfunnssikkerhet i sin planlegging, og legger de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for arbeidet.
- Kommunen legger risiko- og sårbarhetsanalyser til grunn for plan- og byggesaksbehandlingen.
- Kommunen identifiserer og tar hensyn til viktig naturmangfold, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planleggingen. Samlede virkninger tas hensyn til.
- Kommunen vurderer arealbruken i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og tar særlige hensyn til naturmangfold, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.
- Kommunen sikrer viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket gjennom langsiktige utbyggingsgrenser. Utbyggingsløsninger som kan redusere nedbygging av dyrka mark vurderes i samsvar med det nasjonale jordvernmålet.

Planen legger opp til et kompakt bebyggelsesmønster med vekt på fortetting i eksisterende bebygde områder. Det reduserer behovet for å ta i bruk nye arealer, og bidrar derfor både til at naturverdier ivaretas, og at det blir lettere å benytte gange, sykkel og kollektivtrafikken. Det er lagt inn bestemmelser som skal ivareta hensynet til klimaendringene, og som skal sikre mot flom, overvann, kvikkleireskred m.m.

Regjeringens forventninger til planlegging for en bærekraftig areal- og transportutvikling

- Kommunen legger til rette for vekst og utvikling i kompakte og klart avgrensede byområder gjennom regionale bolig-, areal- og transportplaner. Planene fastsetter regionalt utbyggingsmønster, senterstruktur og hovedtrekk i transportsystemet.
- Kommunen legger til rette for videre utbygging av et godt samferdselsnett i hele landet.
- Kommunen legger til rette for å sikre Forsvarets arealbehov når dette er nødvendig for å ivareta landets forsvarsevne og i henhold til nasjonale forsvarsplaner.
- Kommunen legger til rette for høy arealutnyttelse i byområder gjennom fortetting og

transformasjon med kvalitet i omgivelsene, med vekt på arkitektur, byrom, kulturmiljøer, grønnstruktur og andre miljøverdier. Lokalisering av boliger, service, handel og andre arbeidsplass- og besøksintensive virksomheter vurderes i sammenheng med eksisterende eller framtidige kollektivknutepunkt.

- Kommunen legger til rette for sykling og gange i byer og tettsteder, blant annet gjennom trygge skoleveier, ved å planlegge for gange og sykling fra kollektivknutepunkt og ut til friluftslivsområder, og for transportløsninger for grupper som er mindre mobile.

Bestemmelsene til planen legger til rette for utvikling i eksisterende boligområder, samtidig som kulturminneverdiene i Stavern by ivaretas. Stavern inngår sammen med Larvik i nettverket av sykkelbyer hvor det legges til rette for å bruke sykkel som transportmiddel både i arbeid og fritid. Planen sikrer en videre utvikling av den kompakte utbyggingen i Stavern by. Det bidrar til at bærekraftige transportformer styrkes.

Regjeringens forventninger til planlegging for byer og tettsteder der det er godt å bo og leve

- Kommunen har en aktiv og helhetlig areal- og sentrumspolitikk med vekt på styrking av sentrumsområdene. Boliger, næringsvirksomhet, arbeidsplasser og tjenestetilbud lokaliseres i eller tett på sentrum, med god tilrettelegging for kollektiv, sykkel og gange.
- Kommunen boligpolitikk og boligplanlegging er en integrert del av kommunenes strategi for samfunns- og arealutvikling. Den legger til rette for en variert befolkningsstruktur gjennom god tilgang på boligtomter som grunnlag for tilstrekkelig, variert og sosial boligbygging.
- Kommunen tar boligsosiale hensyn i areal- og samfunnsplanleggingen gjennom krav til boligstørrelse og nærområder, og ved å regulere nok boligtomter.
- Kommunen planlegger aktivt for å motvirke og forebygge levekårsutfordringer og bidrar til utjevning av sosiale forskjeller. Kommunene legger universell utforming til grunn i planlegging av omgivelser og bebyggelse og ivaretar folkehelsehensyn i planleggingen.
- Kommunen vektlegger arkitektur og kvalitet i de bygde omgivelsene, og planlegger med utgangspunkt i stedenes særpreg, kulturhistoriske elementer og viktige landskapstrekk. Eldre bebyggelse og bystrukturer vurderes som ressurser i en sirkulær økonomi.
- Kommunen legger vekt på å ivareta byrom og blågrønn infrastruktur med stier og turveger som sikrer naturverdiene, hensyn til overvann og legger til rette for fysisk aktivitet og naturopplevelser for alle.
- Kommunen ivaretar vassdragenes bruks- og verneverdier i sin planlegging. Vassdragenes potensial for trygg avledning av overvann og naturbasert demping av flom, utnyttes.
- Kommunen ivaretar barn og unges interesser gjennom en samfunns- og arealplanlegging som skaper trygge, attraktive og aktivitetsfremmende by- og bomiljø.
- Kommunen sikrer trygge og helsefremmende bo- og oppvekstmiljøer, frie for skadelig støy og luftforurensning

Det er lagt opp til utvikling av ulike typer boliger gjennom bestemmelsene til planen. Samtidig er det lagt vekt på å bevare de verdifulle bokvalitetene i Stavern. Kravet til uteoppholdsarealer og lekearealer er bearbeidet for å sikre god kvalitet for den enkelte bolig. Planen bygger opp under kommunens boligsosiale arbeid. Hensynet til folkehelse er ivaretatt gjennom sikring av lekearealer, ferdsselsårer og bedre sikring av de grønne arealene i kommunedelplanen.

Konsekvenser for naturmangfold og biologisk mangfold

Det legges ikke inn nye byggeområder innenfor planområdet, og det vurderes derfor ikke at planen vil ha negative konsekvenser for det biologiske mangfoldet. Det foreslås imidlertid å redusere størrelsen på planområdet samt å åpne for en endret utnyttelse i flere av de eksisterende byggeområdene. Det skal sikre høyere tetthet og kvalitet i sentralt beliggende områder, samtidig som bokvalitetene i eneboligområdene bevares. Det er lagt til rette for at en større andel av fremtidens bolig- og næringsarealbehov kan dekket på arealer som allerede er eller har vært utbygget. Dette vil bidra til at behovet for utbygging av nye naturområder utenfor planområdet blir mindre, som igjen er positivt for å ivareta det biologiske mangfoldet i kommunen som helhet.

Konsekvenser for naturressurser

Det foreslås ingen endringer i planen som vil ha særskilte konsekvenser for naturressurser innenfor planområdet. Det foreslås imidlertid å redusere størrelsen på planområdet samt å åpne for en høyere utnyttelse i flere av de eksisterende byggeområdene (transformasjonsområder), slik at en større andel av fremtidens bolig- og næringsarealbehov kan dekket på arealer som allerede er eller har vært utbygget. Dette vil bidra til at behovet for utbygging av naturområder, dyrka og dyrkbar mark utenfor planområdet blir mindre, som igjen er positivt for å ivareta naturressursene i kommunen som helhet. Det foreslås ingen endringer i planen som vil ha særskilte konsekvenser for vannressurser.

Konsekvenser for landskapsbildet

Hensynsonen for grønnstruktur er videreført og utbygging innenfor sonen må skje på en mest mulig skånsom måte og legges best mulig inn i eksisterende terreng.

Alle områder med verdi for grønnstrukturen er gjennomgått og de viktigste grønnstrukturområdene som er kommunalt eid er nå avsatt med formål grønnstruktur.

Konsekvenser for folkehelse, friluftsliv og rekreasjon

Stavern by har mange attraktive grøntområder og turstier som er lett tilgjengelige og som kan nås i gangavstand fra egen bolig. Disse er sikret gjennom plankart, bestemmelser og retningslinjer. Henvvisning til gjeldende forskrifter og retningslinjer for støy og luftforurensning, fareområder m.m. skal sikre beboere og andre mot forurensning og fare. Tilrettelegging for rekreasjon og opphold i friluft skal sikre innbyggernes mulighet til rekreasjon og trening. Det er utpekt nærmiljøparker som skal bidra til fysisk aktivitet hos barn og ungdom.

Konsekvenser for nærmiljø og sosial infrastruktur

Det legges opp til boligfortetting etter prinsippet «10-minuttersbyen», som tar utgangspunkt i at flest mulig skal ha tilgang til butikk- og servicetilbud, barnehage, skole, møteplasser og attraktive friluftsområder i gangavstand fra egen bolig. Dette muliggjør bruk av eksisterende sosial infrastruktur som skoler og fritidsaktiviteter. Befolkningsøkningen i byområdet som følger av at det utvikles flere boenheter her kan utløse behov for ny sosial infrastruktur i fremtiden. Dette må følges opp videre gjennom fortløpende vurderinger av endringer i f.eks. alderssammensetningen i befolkningen innenfor planområdet.

Konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø

I planen foreslås det at områdene som er fredet eller vernet etter kulturminneloven avsettes som hensynssone – Båndlegging etter annet lovverk; H 730_1. I tillegg foreslås det at gjeldende hensynssone RPBA Kulturmiljøområder – H570_2 endres til bestemmelsesområde for bevaring, slik at man ikke har flere hensynssoner oppå hverandre. Med dette grepet blir det 2 soner med helt klare bestemmelser som gjelder for de respektive sonene.

Ved innføring av bestemmelsesområder med tilknyttede bestemmelser for bevaring vurderes områdene å få et sterkere vern enn tidligere. Hensynssonen og bestemmelsene for bevarings-områdene er gjennomgått og endret for å sikre både bebyggelse og viktige kulturhistoriske anlegg og detaljer i områdene.

Konsekvenser for barn og unge – Ny bestemmelse skal på høring

Barnetråkkregistreringer skal tas hensyn til i reguleringsplaner, enten ved å ivareta dagens bruk eller legge til rette for at aktiviteten kan opprettholdes et annet sted i nærheten. For enkelte av områdene er barnetråkkregistreringene knytta til dagens virksomhet. Det er vedtatt en ny lekeclass-strategi som ligger til grunn for planforslaget. Den skal sikre tilgang til lekeclasser for alle aldersgrupper. Strategien som er valgt er kvalitet fremfor kvantitet. Kommunen mener det totalt sett vil gi et bedre og mer attraktivt tilbud til barn og unge. Etter høringsperioden er det vedtatt at det skal etableres en kvartalslekeclass på Risøya og ved en ny vurdering av eventuelt endret bruk av tidligere Varden barnehage skal det etableres en kvartalslekeclass. Disse 2 lekeclassene er tatt med på temakartet: Lekeclasser.

Konsekvenser for trafikale forhold

Det åpnes for en høyere utnyttelse på flere av de eksisterende byggeområdene. Fortetting med nye boliger og besøksintensive arbeidsplasser er lokalisert enten innenfor 10-minutterbyen eller i kort avstand fra kollektivtilbud og gode gang-/og sykkelforbindelser. Fortettingen vil kunne knytte seg på eksisterende infrastruktur. Flere brukere av det lokale veinettet kan gi økt belastning, samtidig vil det kunne underbygge målsettingen om å få flere til å gå, sykle og reise kollektivt. Lokale utfordringer med atkomst og avvikling av biltrafikken samt trygge løsninger for gående og syklende må følges opp og løses i reguleringsplan eller gjennom andre tiltak. Oppjustering av krysset ved Meny er blitt tatt inn i reguleringsplanene om Havna og Risøybukta. Trafikken i Stavern øker betraktelig sommerstid. Det er etablert parkeringsplasser på Risøya, ved Kvartalstrukturen og inne på Fredriksvern verft jf. KB3 Fredriksvern parkering.

Konsekvenser for teknisk infrastruktur

Teknisk infrastruktur er stort sett avklart innenfor planområdet, men det kan være lokale utfordringer med gammelt vann- og avløpsnett. Oppgradering av gammelt VA-nett løses gjennom reguleringsplaner eller annet planarbeid. Planforslaget skal legge til rette for en større robusthet for teknisk infrastruktur ved klimaendringer og utfordringer knyttet til risiko og sårbarhet (se neste kapittel).

Sammendrag av Risiko- og sårbarhetsanalysen

I plan- og bygningsloven § 4-3 er det fastsatt at det skal utarbeides ROS-analyser for utbyggingsplaner. ROS-analysen skal beskrive alle faremomentene for de ulike arealendringene som foreslås i rulleringen, komme med avbøtende tiltak og evt. avmerke fareområdene som hensynssoner med bestemmelser for å sikre at farene blir vurdert ved oppfølgende planer. Målet er at det ikke fattes vedtak om å bygge i fareområder uten at faren er tilstrekkelig vurdert og eventuelle avbøtende tiltak er tatt med i planforslaget. ROS-analysen skal være et virkemiddel for å forebygge og avverge skade på liv, helse, miljø og materielle verdier.

ROS-analysen er det faglige grunnlaget for å forebygge arealdisponering som skaper ny eller økt risiko og sårbarhet gjennom et godt kunnskapsgrunnlag for beslutningstakere. Analysen viser de risiko- og sårbarhetsforhold som er av betydning for om foreslått arealbruk og planer er egnet til formålet. Analysen omfatter også aktuelle tiltak som kan bidra til å redusere risiko som følge av planlagt utbygging og arealbruk. Analysen skal bidra til å ivareta samfunnssikkerhet og beredskaps-messige forhold i tilknytning til planprosessen og bidra til økt bevissthet om planområdet og planens innhold, i forhold til risiko og samfunnssikkerhet.

ROS-analysen omfatter hele kommunedelplanen for Stavern by. ROS-analysen er gjennomført basert på Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) sin temaveileder Samfunnssikkerhet i kommunenes arealplanlegging (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, 2017). De aktuelle uønskede hendelser og risikoforhold som er identifisert er vurdert i forhold til liv og helse, stabilitet og materielle verdier.

Risikoforhold som er vurdert som aktuelle innenfor KDP Stavern by er: Kvikkleireskred, elveflom/flom i vassdrag, havnivåstigning og stormflo, overvannsflo, trafikkstøy, trafikkulykker, brann i bygninger og forurensning i grunnen. Det er gjort en generell, overordnet vurdering av de aktuelle risikoforholdene.

Skred - Kvikkleire

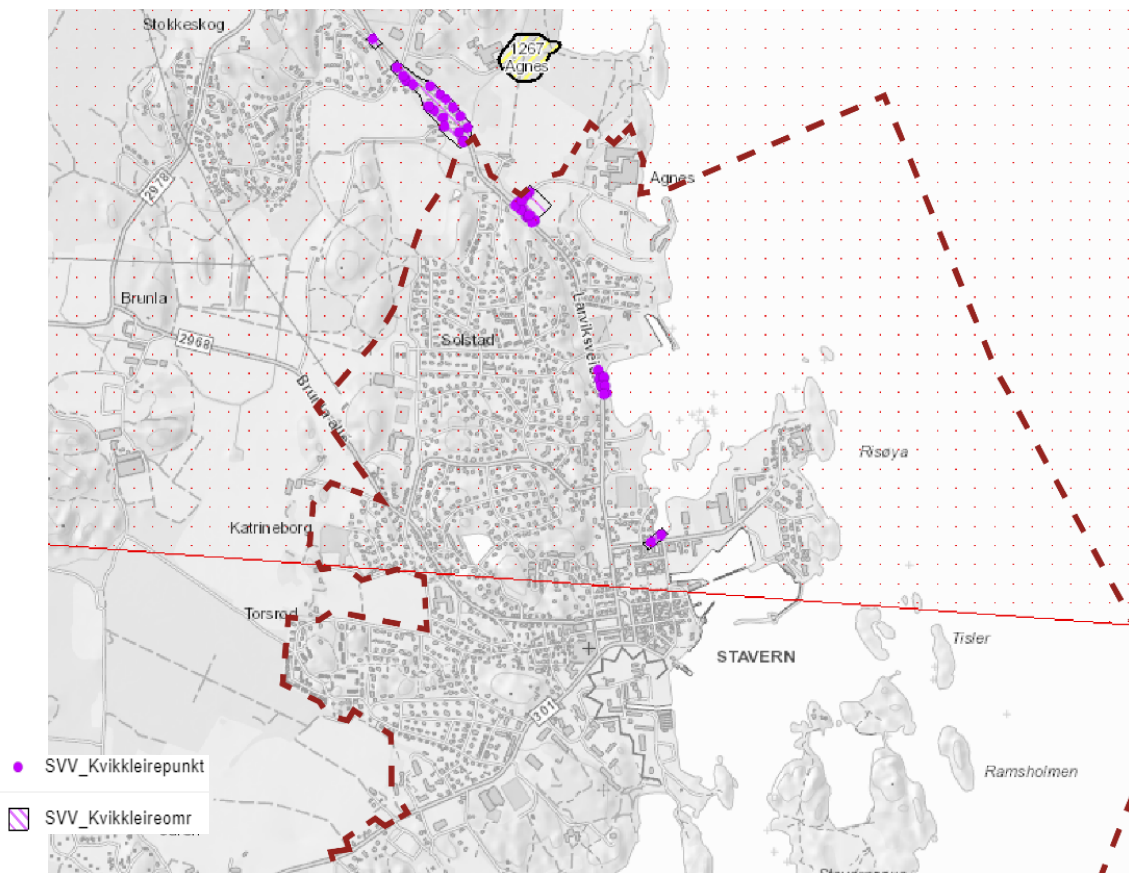
Kommunedelplan for Stavern by ligger under marin grense, med stor sannsynlighet for marin leire. Det er gjort funn av kvikkleire langs Larvikveien og Risøyveien, men ingen områder er satt som aktsomhetsområder for kvikkleireskred. Det meste av kommunedelplan for Stavern by, med unntak av noen områder i søndre del, består av løsmasser. I søndre del av planområdet finnes det også tynn hav/strandavsetning, marin Strandavsetning (på Stavernsøya) og bart fjell.

Søndre del av planområdet er ikke kartlagt, samt at flere områder er klassifisert som marin strandavsetning (blå felt i løsmassekartet – figur. 16) og det vurderes derfor som moderat sannsynlig at kommunedelplan for Stavern by kan omfattes av et kvikkleireskred.

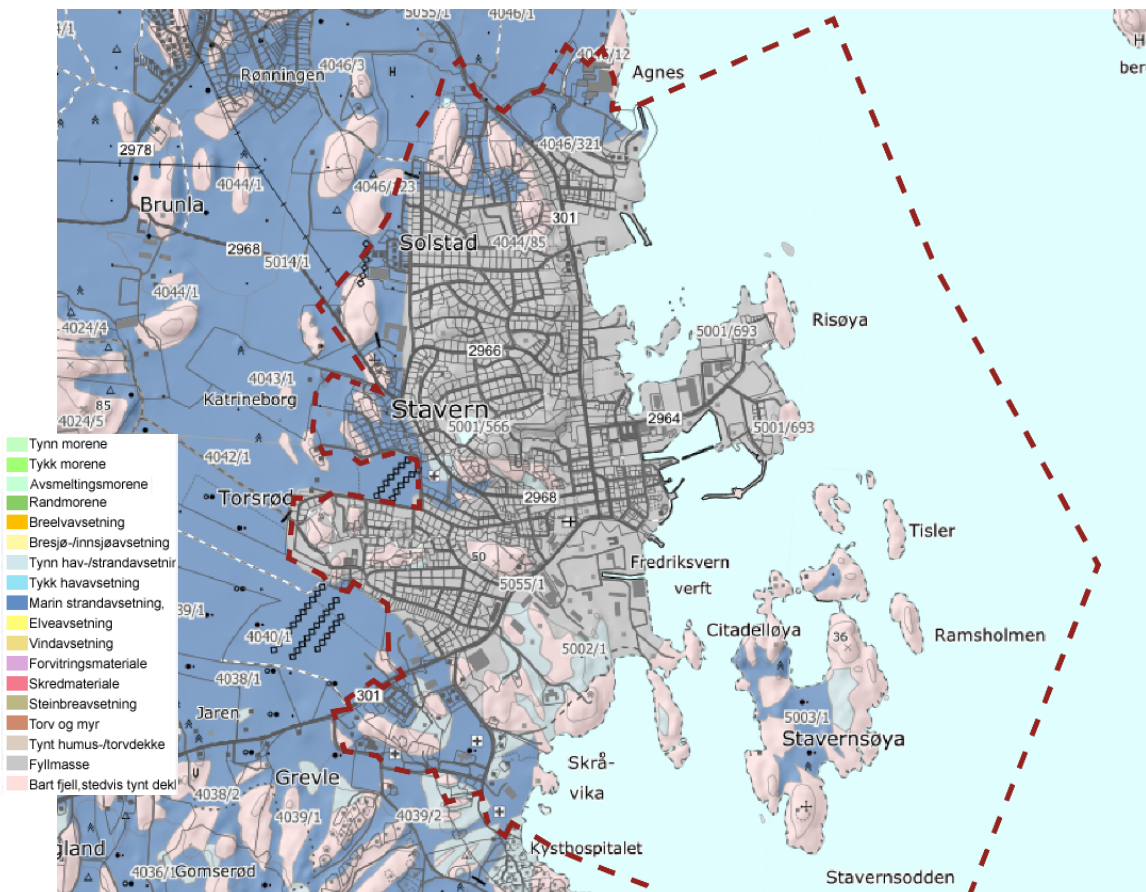
Ved et løsmasseskred vil det potensielt være meget store konsekvenser for liv og helse, da det i verste konsekvens kan føre til tap av flere liv. Konsekvensen for stabiliteten i kommunen settes til stor på grunnlag av at det kan føre til svikt i flere samfunnsfunksjoner, fremkommelighet og evakuering. For materielle verdier vil konsekvensen også vurderes til å være meget stor, med risiko for svært store materielle skader og risiko for varige skader på eller tap av samfunnsverdier.

Det knyttes moderat usikkerhet til hendelsen, da registreringene av kvikkleireskred er sikre der de er gjennomført, men det må gjøres flere grunnundersøkelser for å være sikker i de områdene som er kategorisert som marin avsetning og i områdene hvor kvikkleire ikke er kartlagt. Ved utbygging i/nært registrerte aktsomhetsområder må det dokumenteres tilstrekkelig sikkerhet mot naturfare iht. TEK17, og NVE sin veileder «Sikkerhet mot kvikkleireskred». Det må stilles krav til redegjørelse om

grunnforhold og eventuelt gjennomføring av grunnundersøkelser før tillatelse til utbygging, dersom tiltaket ligger på marin leire.

Figur 15: Kartlegging av områder med funn av kvikkleire (Kilde: NVE)

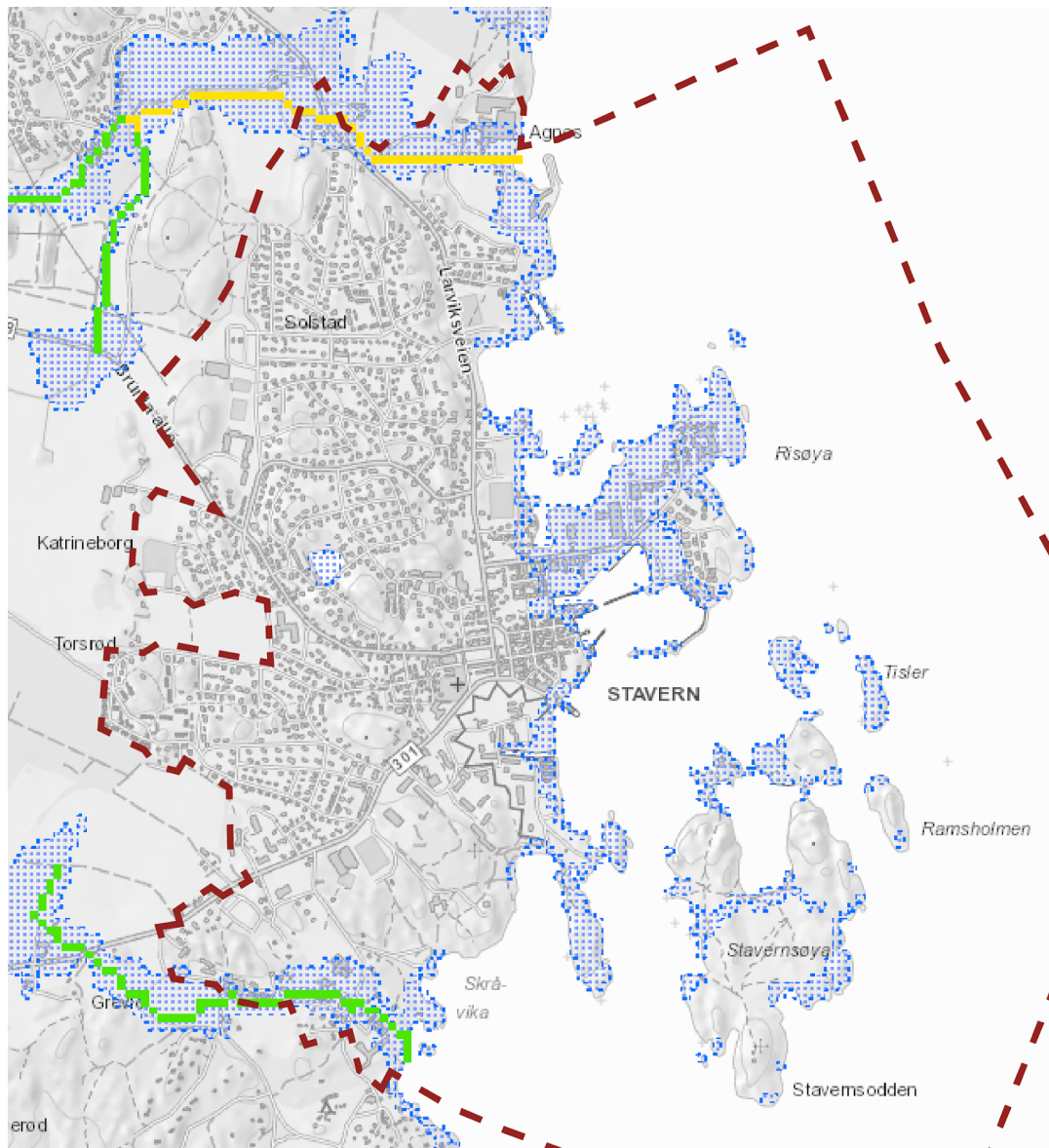

Figur 16: Løsmassekart (Kilde: NGU)

Flom i elver og bekker

Flom i bekkene som renner henholdsvis ut ved Agnes og i Skråvika. Store deler av byområdet ligger innenfor aktsomhetsområde for flom, utarbeidet av NVE. Forutsatt at utbygging gjøres i henhold til TEK 17, og utenfor flomsone, anses sårbarheten ikke som stor. Ved et eventuelt flomscenario vil veier og enkelte områder kunne ha redusert fremkommelighet og det kan være behov for midlertidig evakuering fra utsatte boliger/boligområder. Flom kan også medføre risiko for skader på eiendom og midlertidig bortfall av tjenester som strøm, vannforsyning m.m.

Elveflom vurderes som en periodisk hendelse og sannsynligheten vurderes som sannsynlig. NVE har identifisert deler av området (ved Agnes, Kysthospitalet, langs kysten, deler av Risøya, Stavernsøya og omkringliggende småøyer rundt denne) til å være i aktsomhetssone for flom. Elveflom vurderes først og fremst å kunne medføre middels konsekvenser i forbindelse med skade på eksisterende bygg og eiendommer, forutsatt at nye bygg bygges i henhold til Tek 17. Elveflom fra 200-års flomnivå og høyere vil også kunne medføre redusert fremkommelighet i en tidsperiode. Konsekvensene for liv og helse er vurdert til i verste fall å kunne bli store. Det er ikke utarbeidet detaljerte flomsone-beregninger for området.

Figur 17: Aktsomhetskart for flom (Kilde: NVE)

I henhold til NVEs veileder for flom og skredfare i arealplaner skal det tas sikte på å unngå utbygging i aktsomhetsområder. Det vil si at planlagt bebyggelse bør så langt det lar seg gjøre legges utenfor aktsomhetsområdene. Dersom det likevel ønskes bebyggelse i aktsomhetsområder, skal det gjøres detaljerte fareidentifiseringer i henhold til sikkerhetsklassene definert i byggeteknisk forskrift TEK 17. Videre skal sikkerhetsklassene definere hvorvidt det er aktuelt å bygge i områdene, og hvilke risikoreducerende tiltak som eventuelt må gjennomføres for å kunne bygge i områdene. De potensielle fareområdene kan legges til grunn ved fastsetting av hensynssoner for flom og tilhørende planbestemmelser.

Havnivåstigning og stormflo

På bestilling fra DSB og Klimatilpasningssekretariatet har Bjerknessenteret utarbeidet en rapport om havnivåstigning i norske kystkommuner. Denne viser at Larvik kommune må anta en havnivåstigning i 2050 relativt til år 2000 på 15 cm. For stormflo må en ta høyde for nivå på 150 cm over NN1954¹. I 2100 vil havnivåstigningen være på 59 cm relativt til 2000, og stormflo vil ligge på nivå 199 cm over NN1954.

NVE sitt aktsomhetskart for flom viser at det er flere områder i Stavern som vil kunne bli berørt av økt vannstand ved stormflo og havnivåstigning. Havnivåstigning og stormflo vil medføre økt omfang av flom langs kysten, med risiko for skader på bygg og eiendommer og redusert fremkommelighet på vegnettet vil inntreffe hyppigere i fremtiden. Dersom stormflo inntreffer vil det kunne være behov for midlertidig evakuering eller opprettelse av midlertidig konsekvensreduserende tiltak for utsatte boliger. Eventuelle skader o.l. må rettes opp i ettertid. For havnivåstigning bør ny bygg planlegges slik at krav TEK 17 ivaretas. For eksisterende bygg bør det vurderes tilpasning/sikringstiltak med tanke på fremtidig havnivåstigning. Hendelsen vurderes som sannsynlig. Havnivåstigning på 60 cm forventes.

Stormflo og havnivåstigning vurderes å kunne medføre risiko for personskader og belastende forhold i forbindelse med liv og helse for en gruppe mennesker. Det forventes hyppigere tilfeller av stormflo som kan medføre redusert fremkommelighet på lokalt vegnett og risiko for skader på bygg og eiendom. Veiforbindelsene ut til Risøya og bebyggelsen der er utsatt. Boligområdet nedenfor Agnes og Fredriksvern verft, som er et viktig kulturminne for Stavern, kan også bli påvirket av denne typen hendelse. Konsekvensen for stabilitet vurderes til middels. For materielle verdier vurderes det at konsekvensene også er middels store.

Konsekvenser vil være avhengig av om det er gjort klimatilpasningstiltak og intervall for stormflo (20, 200-, 1000-år). Det forventes havnivåstigning opptil 60 cm for Larvik kommune i løpet av de neste 100 årene, og økt omfang av stormflohendelser som kan medføre redusert fremkommelighet og skader på bygg og eiendommer. Usikkerhet knyttet til omfang av skader. Kart som illustrer hvilke områder som vil bli berørt av fremtidig havnivåstigning bør legges til grunn ved detaljregulering, hvor nøyere vurderinger og beregninger vil måtte gjennomføres. Tiltak nevnt i NGIs rapport: «Lardal og Larvik kommuner – tilpasning til klimaendringer. Vurderinger av ekstrem nedbør, skred, flom, stormflo og havnivåstigning» (2016), blant annet:

- Gjennomgå materialet for å se konsekvenser for bygninger i de områdene som er kartlagt.
- Bruke materialet i kommuneplanens arealdel og framtidige reguleringsplaner.
- Heve terreng ved nybygging, ha krav til høyde på byggegrunn.
- Gjennomgå materialet for småbåthavnene i områdene for å se på konsekvensreduserende tiltak i småbåthavnene
- Etablere gode varslingsrutiner og informasjon til befolkningen og aktuelle grunneiere, også førvarsel.

¹ NN1954 = Normalnull 1954 er et høydedatum, dvs. et referansesystem for å angi nøyaktig hvor mange meter over havet et punkt ligger.

Figur 18: Kartutsnitt havnivåstigning i 2090 og 1000-års stormflo (Kilde: Kartverket)

Overvann

Styrtregn og store nedbørsmengder kan medføre overvannsflom i planområdet. Dette kan medføre redusert fremkommelighet, samt medføre skader på bygg og eiendom. Klimaendringene medfører økte og kraftigere nedbørsmengder, både i intensitet og hyppighet.

Økt utbygging av areal vil kunne medføre mindre areal for fordøyning av overvann. Overvannsflom i planområdet vil kunne påvirke fremkommelighet for nødetater. Overvannsflom i planområdet vil også kunne medføre skader på nye bygg som etableres. Konsekvenser vurderes som en viss fare for skader på materielle verdier og påvirkning på områdestabilitet. Det vurderes med relativt høy sikkerhet at man i fremtiden vil kunne forvente økt omfang av styrtregn hendelser og overvannsflom. Endelige

løsninger for arealutnyttelse og type bygninger med tilhørende grøntområder er ikke fastsatt, og konsekvenser av hendelsen vil derfor være heftet med en viss usikkerhet.

Reguleringsplaner må avklare og beskrive løsninger for håndtering av overvann. Overvann bør ledes vekk fra veinett for å sikre fremkommelighet for nødetater.

Støy

Støy kan gi helseplager, fysisk og psykisk. Støy er et alvorlig helseproblem for mange, og i mange kommuner er veitrafikken den største kilden til støy. Risiko tilknyttet støy avhenger av grad av eksponering. Ved å isolere støykildene slik at befolkningen ikke blir eksponert, er ikke støy nødvendigvis en fare. En støykilde som kan føre til langvarig eksponering kan medføre alvorlige konsekvenser for liv og helse. Statens vegvesen har utarbeidet støysonekart som viser beregnede støysoner langs riks- og fylkesveier i kommunen.

Figur 19: Støysonekart (Kilde: Kommunekart Pluss)

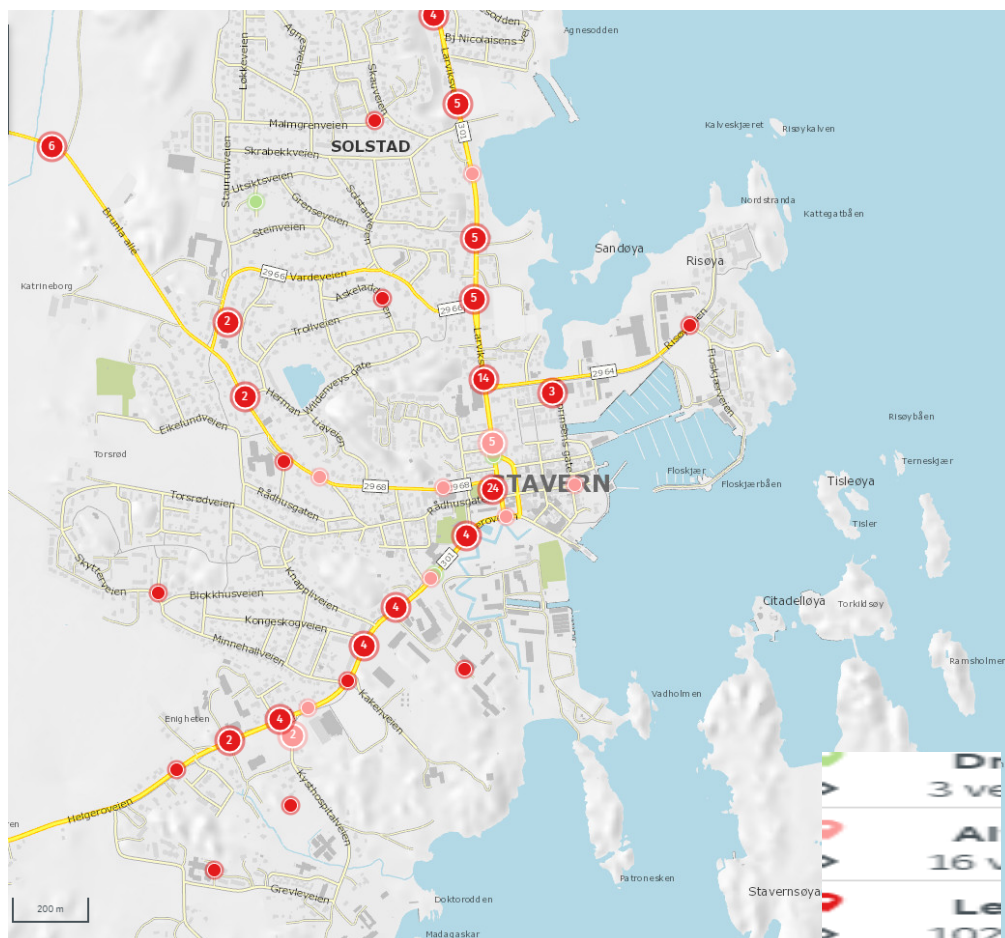
Konsekvensene vil kunne være mer omfattende lokalt og bør følgelig vurderes mer detaljert i forbindelse med konkrete utbyggingsplaner for nye områder. Konsekvensene for liv og helse vurderes å kunne medføre liten fare for personskader og belastende forhold. Målinger og registreringer utføres jevnlig av Statens vegvesen, og regnes som svært pålitelige. Usikkerhet vurderes som lav.

Retningslinjer for støy i arealplanlegging (T-1442) skal legges til grunn for utbyggingsplaner. Dersom det er mange store utbyggingsprosjekter på gang, som i tillegg ligger nær eksisterende boligmasse, kan bygge- og anleggsstøy (T-1442, kapittel 4) være en stor utfordring. Det bør gjennomføres mer detaljerte vurderinger av støyeksponering og aktuelle tiltak ved fremtidige reguleringsplaner som medfører økt risiko for dette.

Traffikkulykker

Alvorlige trafikkuulykker som følge av økt trafikk av personbiler, varetransport og myke trafikanter. Årsaker til trafikkuulykker er uoversiktlige og/eller forvirrende kjøreforhold, feilhandlinger og/eller uoppmerksomhet i trafikken.

Konsekvenser ved en trafikkuulykke vil være avhengig av type hendelse. Trafikkuulykker som kun involverer kjøretøy vurderes å være mindre omfattende dersom fartsgrensen opprettholdes, men dersom det er myke trafikanter involvert vil konsekvensene kunne være fatale. Trafikkuulykker som involverer tunge kjøretøy og myke trafikanter vil kunne ha svært alvorlige konsekvenser. Høy usikkerhet. Det er ikke blitt undersøkt alternative omkjøringsveier og kapasitet på disse. Konsekvenser for stabilitet vil være avhengig av hvor ulykken inntreffer.

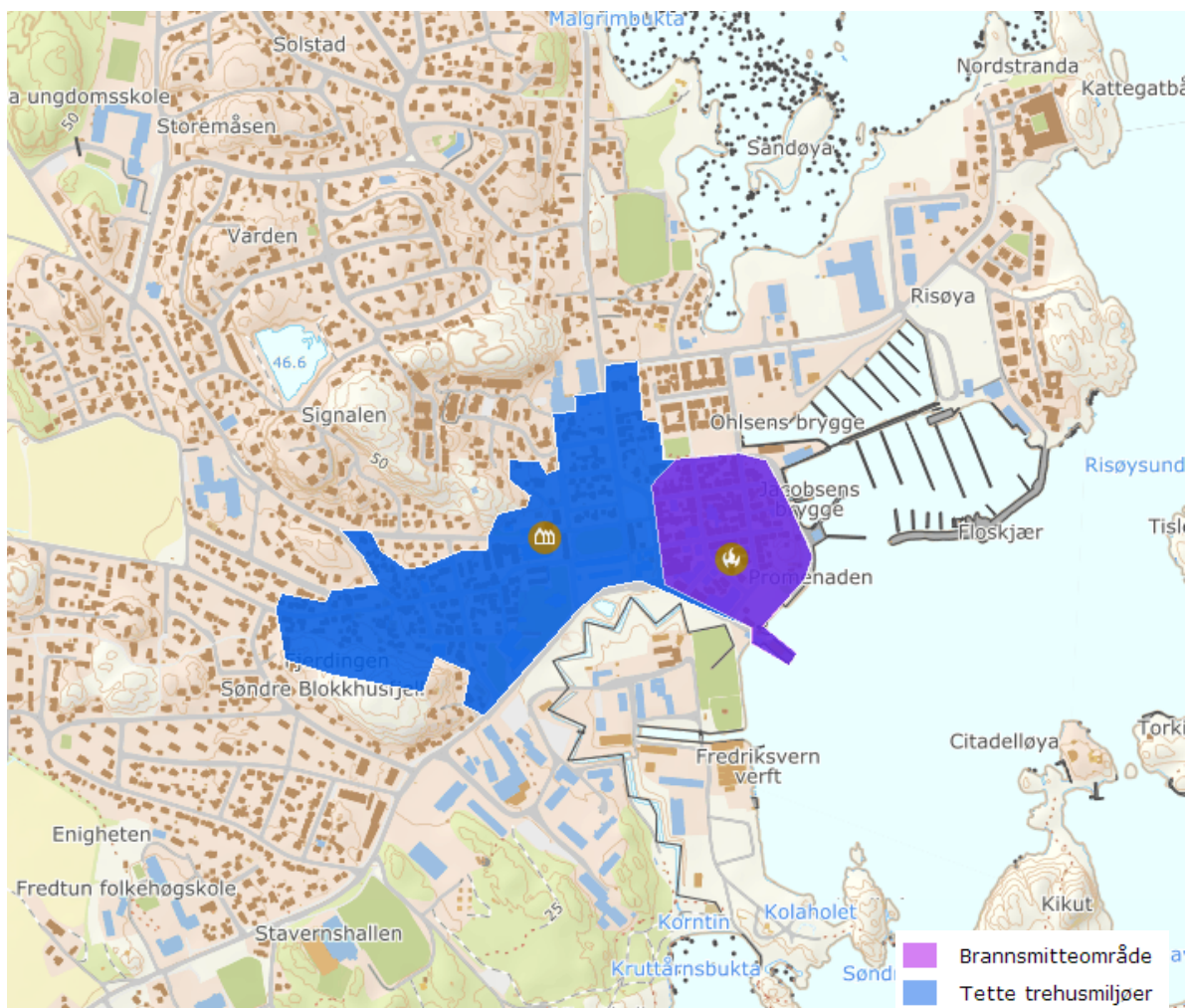
Figur 20: Ulykker og alvorlighetsgrad (Kilde: Statens Vegvesen)

Nye utbygginger i områder bør vurderes opp mot «Trafikksikkerhetsplan 2018 – 2021 for Larvik kommune». Områder som er foreslått å omfatte næring og industri som vil øke mengden tungtrafikk bør vurderes spesielt nøye.

Brann i bygninger

En brann som starter i én bygning sprer seg til omkringliggende bygninger ved sterke vindforhold. Årsaker til brann kan være feil i el-anlegg, påsatt brann, menneskelig svikt (komfyrbrann, stearinlys, e.l.). Bebyggelsen innenfor planområdet består i hovedsak av trehusbebyggelse. Dagens bysentrum stammer fra gjenreisningen etter bybrannen i 1883 og består av verneverdig trehusbebyggelse. Her er det spesielt tett mellom husene, og spesielt ved sterk vind kan man risikere at brannen sprer seg raskt fra bygning til bygning. Sentrumsområde er definert som et brannsmitteområde av Miljødirektoratet jf. kartet nedenfor - figur 21.

En brann i bysentrum av Stavern kan føre til store materielle konsekvenser og potensielt tap av liv. Konsekvensen for liv og helse vurderes derfor til meget stor, mens for materielle verdier vurderes den til middels. Sannsynlighet for, og konsekvenser ved brann vil være avhengig av flere forhold og faktorer. Det forutsettes at gjeldende krav og forskrifter ivaretas. Usikkerhet vurderes som høy.

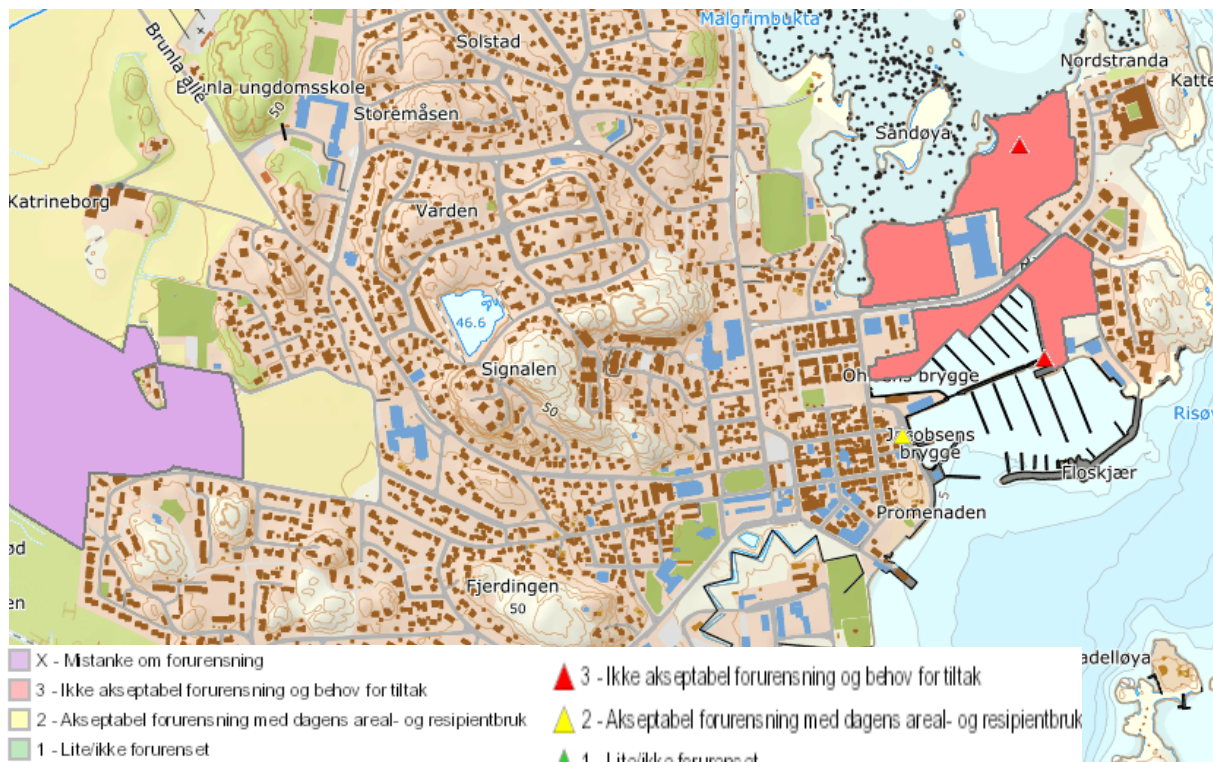
Figur 21: Utsnitt fra kart over brannsmitteområder og tette trehusmiljøer (Kilde: Miljødirektoratet)

Aktuelle tiltak er informasjon til beboerne i kommunens tette trehusbebyggelse om hvilke brannforebyggende tiltak de selv kan gjøre, oppfordre til kontroll av det elektriske anlegget og

gjennomgang av brannvarslere, mv. og gjennomgå varslingsrutiner til husstander i disse områdene om rask informasjon om hvordan de skal agere (f.eks. ved evakuering). Kommunestyret har vedtatt at kommunen skal legge fram en brannsikringsplan for Stavern og Larvik hvor varme-søkende kamera vurderes som ett av tiltakene for å sikre den verdifulle trebebyggelsen i Larvik og Stavern jf. K-sak 042/21.

Forurensning i grunn

Ved mistanke om forurensning i grunnen er tiltakshaver pliktet til å omfanget og betydningen av eventuell forurensning i grunnen iht. forurensningsforskriftens kapittel 2. I Stavern sentrum er det to områder som er registrert som alvorlig forurenset, og hvor tiltak er nødvendig. Det røde området viser grunnforurensning på Risøya (se figur 22), herunder gamle Stavern fyllplass. Det lilla området viser mistanke om grunnforurensning ved Thorsrødmyra skytebane. Den gule trekanten viser forurensning i grunnen ved Stavern Marina. Det kan finnes områder med forurenset grunn som ikke er kartlagt.

Figur 22: Utsnitt kart over kartlagte områder med forurenset grunn (Kilde: Miljødirektoratet)

Ved utbygging av nye områder vil dette kunne medføre risiko for utsiving av forurenset grunn. Konsekvensen for liv og helse vurderes som middels, mens det vurderes å kunne medføre lokale miljøskader. Tiltak i områder med forurenset grunn vil også ha konsekvenser for materielle verdier, da det kan bli økonomisk krevende å rense grunnen. Det bør gjennomføres miljøtekniske grunnundersøkelser der risikoen er identifisert, før utbygging for å avklare behov for eventuelle tiltak. Der det er planlagt transformasjon til boligformål må grunnforurensning og eventuelle behov for tiltak utredes i reguleringsarbeidet. Området på Risøya er lagt inn som en hensynssone annen fare – forurenset grunn. Området er utvidet da det er blitt laget flere rapporter som viser at området er større enn hva som vises i figur 22. Området på Thorsrødmyra er ikke lagt inn da det ikke ligger over et foreslått utbyggingsområde.

Risikobilde

Det er i ROS-analysen kartlagt og foreslått 22 tiltak som bør følges opp videre, enten gjennom reguleringsplanarbeid eller i forbindelse med byggesøknad. Effekten av de forskjellige tiltakene kan være utfordrende å kvantifisere med de kategorier for sannsynlighet og konsekvens som ligger til grunn for analysen, og effekten av tiltakene er derfor ikke vist. Det vurderes allikevel at de foreslåtte tiltakene vil bidra til å redusere risikonivået til så lavt som mulig gjennom det detaljnivå som foreligger for prosjektet under arbeidet med analysen. En oversikt over foreslåtte tiltak for de kartlagte aktuelle hendelsene er gjengitt i hovedrapporten. Gjennom oppfølging av de foreslåtte tiltakene, enten i forbindelse med reguleringsplanarbeid eller oppfølging i en byggesak eller i anleggsfase vurderes det at risikoen vil kunne ivaretas, og antatt risikonivå etter dette vil være akseptabelt eller så lavt som mulig.

Referanser

Direktoratet for byggkvalitet. (2017). Byggeteknisk forskrift (TEK17). Direktoratet for byggkvalitet.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. (2017). Samfunnssikkerhet i kommunenes arealplanlegging. Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

Gusland, Arvid (2018): Drivkrefter for etablering av bedrifter i Vestfold. Datert 5. mars 2018.
https://www.vtfk.no/globalassets/vtfk/dokumenter/samfunnsutvikling-internasjonalisering-og-klima/samfunn-og-plan/regionale-planer/rpba/revidering-rpba/drivkrefter_etableringvestfold_arvidgusland_mars2018.pdf

Kartverket. (u.å). Se havnivå i kart [Internett] <https://www.kartverket.no/sehavniva/se-havniva-i-kart/>

Klima- og miljødepartementet. (1983). Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven). Klima- og miljødepartementet.

Klima- og miljøverndepartementet. (2016). Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2016). Klima- og miljøverndepartementet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2008). Plan- og bygningsloven -pbl. LOV-2008-06-27-71 Lov om planlegging og byggesaksbehandling. Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Larvik kommune (u.å) Kommunekart pluss. [Internett] <https://kommunekart.com/klient/larvik/pluss>

Lardal og Larvik kommune. (2017). Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) for Lardal og Larvik kommuner 2017.

Norges Vassdrags- og Energidirektorat. (2014). Flaum- og skredfare i arealplanar.

Norges geologiske undersøkelse. (u.å). Nasjonal løsmassedatabase. [Internett] http://geo.ngu.no/kart/losmasse_mobil/

Norges vassdrags- og energidirektorat. (u.å). NVE Atlas [Internett] <https://atlas.nve.no/Html5Viewer/index.html?viewer=nveatlas#>

Norsk institutt for biokjemi. (u.å). Kilden [Internett] https://kilden.nibio.no/?lang=nb&X=6550726.91&Y=205517.77&zoom=10&topic=arealinformasjon&bgLayer=gratone_cache&layers_opacity=0.75&layers=skog_sat-skog_alder&catalogNodes=325,102,103

Miljødirektoratet. (u.å). Miljøstatus kartdatabase [Internett] <https://miljoatlas.miljodirektoratet.no/MAKartWeb/KlientFull.htm?>

Prognosesenteret (2019): Boligmarkedsanalyse Larvik kommune. Rapport datert januar 2019.

Statens Strålevern. (2017). Bebyggelse nær høyspennings-anlegg. Informasjon om magnetfelt fra høyspenningsanlegg. Statens Strålevern.

Statens vegvesen (u.å). Vegkart. [Internett] <https://vegkart.atlas.vegvesen.no/#kartlag:geodata/@600000,7187325,3>

Larvik
kommune

larvik.kommune.no